

07
LETNIK X.
7. ST.
7. II. 1970
MARIBOR

Kalecandra

V tej številki:
ZA ŠTUDENSKO
AKCIJO
*
SITI SLOVENC
SO OSTALI SITI
*
NOVA AKADEMIJA:
DA ALI NE?
*
LIK IN PREDMET
*
DANIEL COHN BENDIT
RDEČI DNEVI
*
NA RAZPOTJU

Kranjc, ti le dobička išeš,
bratov svojih ni ti mar,
kar ti bereš, kar ti pišeš,
more dati gotov dnar!

Kar ni tuje, zaničuješ,
starih šeg se zgublja sled,
pevcev svojih ne spoštuješ.
za dežele čast si led! —

Tiho, pesem! — Bolečine
ne razglašaj naših ran,
če nečast te naša gine,
dòmu, Kranjc moj, zvest
postan'! —

1969/3915

IV 284 / 9
1969/70

za študentsko akcijo

V četrtek, 15. januarja, je bila v Mariboru 9. razširjena letna skupščina mariborskih študentov, katere so se med drugimi udeležili član izvršnega sveta skupščine SRS dr. Vladimir Bračič, sekretar komiteja ZK MVZ Aleksander Kutoš, sekretar medobčinskega komiteja ZKS Maribor Lojze Briški, predstojnik združenja MVZ Jože Butinar, dipl. inž., predsednik občinske konference ZMS Maribor Alfred Voh ter drugi.

MARIBOR DOBIVA OBELEŽJE UNIVERZITETNEGA SREDIŠČA

To je bila osnovna misel, ki je vela iz uvodnih besed Janeza Svajncerja, dosedaj vključitve študentov v družbeno dogajanje z akcijami, s konkretnimi projekti, njega predsednika SS MVZ. Iz tega je izhajal, ko je govoril o položaju študentov v naši družbi, o neskladju konceptov v jugoslovanskem študentskem gibanju, o delu študentske skupnosti in njenega izvršnega odbora v preteklem letu, o ukinitvi višje stomatološke šole in drugem.

V prvem delu je poizkušal določiti mesto in vlogo študenta v naši družbi, vendar ne s frazami o vključevanju v različne družbene procese, pač pa je videl zahtevami, ki dejansko prispevajo k razreševanju določene problematike. Dejal je, da je študij družbeno pomembno delo, a zaenkrat naša družba še ni toliko zrela, da bi dobil študent plačilo za svoje delo.

Ko je govoril o rasti študentskega dela, je poudaril, da delo mariborskih študentov ni raslo samo zase, čeprav imamo svojstven način dela in lastno problematiko; raslo je skupno z vsemi slovenskimi študenti. Ta rast je posebno vidna po osmem kongresu v Skopju, ki je pokazal, da imamo jugoslovanski študentje različna izhodišča in različne težnje. Dokončno je bilo jasno, da je to prelomnica v delu. Zato je bil sprejet nov koncept dela, čeprav le na papirju, ki pa vendar utira nova pota dela in je prerasel v ustanovitev skupnosti slovenskih študentov. V tej skupnosti se še čutijo razpotja med ljubljanskimi in mariborskimi študenti, vendar smo ob posameznih vprašanjih večkrat dosegli soglasje. Svajncer je poudaril, da so mariborski visokošolski zavodi postali po desetih letih obstoja enakopravno študentsko središče Slovenije. To je potrdilo tudi delo študentov v lanskem letu.

Svoje projekte smo lani uresničevali preko javnih tribun, razprav, preko samoupravnih organov ter stikov z različnimi skupinami in organizacijami na načelu kritičnosti in borbenosti.

Vendar pa se je v delu preveč izpostavljala izvršni odbor, kar je ožilo delovno področje. Z ustanovitvijo pokrajinskih klubov in s članstvom njihovih predstavnikov v stalni študentski skupščini, se bo učinkovitost izvršnih organov povečala.

Med drugim je tov. Svajncer omenil, da naj bi po neuradnih vesteh prišlo do ukinitve višje pravne šole.

Njegovo mnenje je demantiral član izvršnega sveta skupščine SRS dr. Vladimir Bračič, ki je označil takšno vrsto obvestila za neutemeljeno. Svojo trditev je podkrepil s podatkom, da bo po ocenah strokovnjakov visokošolstvo zadovoljilo potrebe po visoko izobraženih kadrih šole okoli leta 1985. Torej ni nikakršne utemeljene bojazni za ukinitve višje pravne šole v Mariboru. Sporočil je tudi, da bo zgradba ukinitve višje stomatološke šole ostala last združenja MVZ, klinične prostore pa bodo preuredili v sodobno zobno ambulanto za mladino, poleg tega pa je odgovoril še na nekatera, med diskusijo postavljena vprašanja. Skupščino je pozdravil tudi predstojnik združenja MVZ Jože Butinar, dipl. inž., ki je med drugim dejal: »Potrebno je še močneje razvijati delovne sposobnosti študentov, da bodo še uspešnejši pri svojem nadaljnjem študiju in delu. Znanje naj postane prevladujoča sila v svetu in v vsaki družbi. Ne sme biti le negirane, stihijna reakcija na določene pojave v naši družbi, temveč mora biti organizirana reakcija. Študentje naj bi še vztrajneje zahtevali modernejšo obliko

Katedra

List mariborskih študentov

Izdaja izvršni odbor študentske skupnosti MVZ

Katedro uredi uredniški odbor: Bojan Cokl, Slavko Gerič, Jože Marinček, Igor Plohl, Dušan Zbatnik, Tone Janča, Marjan Zmavec, Barbara Vidic, Davorin Kračun, Marija Frankovič, Jurij Kute in Vladimir Gajšek

Glavni urednik: Jože Marinček

Odgovorni urednik: Slavko Gerič

Tehnični urednik: Marjan Zmavec

Lektor in korektor: Danica Ingolič-Godec

Sekretar: Sonja Novak

Št. čiro računa: 518-678-548

Nenaročenih slik in rokopisov ne vračamo

Cena izvida 50 par (letna naročnina 10 din, za ustanove in podjetja 15 din)

Tisk: CP Mariborski tisk

predavanj. Potrebno je pospešeno nadaljevati stike z nerazvinitimi regijami in gospodarsko političnimi organizacijami.

V razpravi, v kateri so se govorniki sicer dotaknili nekaterih pomembnih vprašanj, kot je vprašanje metod, oblik predavanj, učbenikov, materialnega položaja študentov, ni bilo borbe mnenj in revolucionarnih sklepov (razen kar se Katedre tiče). Bila pa je prisotna misel, da bodo mariborski študentje svoje težnje skušali uresničiti ne z besedami, pač pa z delom in s konkretnimi akcijami.

KATEDRA NAJ USTVARJALNO POSEGA V SLOVENSKE DRUŽBENI IN KULTURNI PROSTOR

Študentje so na skupščini ugotovili, da Katedro potrebujejo, saj je v desetih letih svojo vlogo potrdila in opravičila. Burna razprava o finančnem poročilu je bila samo uvod v temeljit dialog o vsebinskem in organizacijskem konceptu lista. Dejstvo, da je Katedra koledarsko leto 1969 končala z izgubo 32.089,20 din in da je ta sredstva potrebno prj ali slej najti, je skupščino prisililo, da je sprejela sklepe o sanaciji izgube:

- a) uredniški odbor naj uredi evidenco naročnikov in pobere toliko naročnine, kot je bilo predvideno po planu,
- b) občinska skupščina naj izpolni obveznost 10.000 din za leto 1969, v letošnjem letu pa naj prispeva vsaj toliko sredstev,
- c) republiški sklad za pospeševanje založniške dejavnosti, ki je lani prispeval le milijon dinarjev, naj letos prispeva 3 milijone.

Razpravi o napakah v finančnem poslovanju Katedre v lanskem šolskem letu je sledila razprava o konceptu lista. Od očitkov, da Katedra nima sodelavcev, da nima svojega koncepta in zahtev po odstopu kulturnega urednika ter povečanju obsega lista, je razprava prehajala k treznemu razmišljanju o družbenem angažmaju in konceptu Katedre. Obširna koncepta sta podala zlasti kandidata za odgovorna urednika. Za mesto odgovornega urednika je bil po tajnem glasovanju izvoljen Slavko Gerič.

Nekaj misli iz koncepta Slavka Geriča:

Katedra je eno izmed obležij visokošolskega središča v Mariboru, vendar ne more biti samo mariborski študentski list. Če hoče svojo vlogo opravičiti, mora ustvarjalno posegati v slovenski družbeni in kulturni prostor. Izhajati mora iz specifičnih razmer, pogojev in ciljev gibanja študentov, ki studirajo v Mariboru. Ta specifičnost izhaja iz načela akcije, ne pa filozofiranja ali intelektualističnega razpravljanja, kar se seveda mora ustrezno odraziti v Katedri. Zaradi tega je na koncept drugačen od koncepta Tribune, vendar nam to ne sme preprečevati povezovanja in ustvarjanja enotnega študentskega gibanja v Sloveniji — obratno, oba časopisa se tako lahko ustvarjalno dopolnjujeta.

Iz temelja teh načelnih izhodišč bo Katedra projicirala in ustvarila lastne projekte s konkretno študentom in uredniškemu odboru lastno vsebino, ki vsebuje nekaj konkretnih dimenzij — NACEL.

načelo študentskega gibanja

načelo samoupravnega demokratičnega socializma

načelo slovenstva

načelo razvijanja visokih šol

načelo gospodarskega in kulturnega razvoja severovzhodne Slovenije

načelo kulturne prisotnosti v Sloveniji

načelo pluralizma

siti slovinci so ostali siti

Bolečina, ki prešinja bravca ob dojemanju svojevrstno izražene vsebine najnovejše publikacije Dialogov Siti in lačni Slovenci, se po svoji intenzivnosti in srčnosti razlikuje od ostalih bolečih resnic. Nakazovanje te problematike sicer ni odkritje uredništva Dialogov, je pa prefinjeno, z veliko mero »dovtipnosti« in »prizadetosti« (osebne), prezentiranje (morda malo sentimentalno-gospodsko, čeprav je bil namen drugačen), dialektičnega absurda (vse drvi, teče, se razvija, išče nove oblike, vsebino — predeli revščine in zaostaliosti tudi?). Izogibanje akcijskemu programu, ki bi vsaj v obrisih predstavljal predloge za rešitev te dediščine preteklosti (bolje rečeno — dolga sedanjim generacijam, ki žive na zaostalih območjih v Sloveniji). Pa kako naj bi do teh predlogov tudi prišlo! Ljudje-pisatelji, novinarji, kulturniki, prosvetarji, nadbudni politiki, misleci — ki so prispevali izsledke in opažanja svojega razuma tej publikaciji, se ne čutijo dovolj sposobne, da bi tako zapleteno (vsaj do sedaj) problematiko čez noč, mimogrede s svojimi projekti kompetentno razrešili gordijski voz slovenstva in jugoslovanstva, predvsem pa postavili gospodarske križe tja, kjer so potrebni (ta rešitev je, priznati je treba, najpomembnejša odločitev, kajti »le petica da ime sloveče« — poleg dobre gostilne seveda.)

Le zastrašujoče resnice in očitki, ki človeka osveščajo, obenem pa ga navdajajo z grozo in strahom, kaj smo ljudje, kaj nam pomeni življenje, ki nekatere udarja, drugim daje moč v roke, kje so Haloze, spremenijo človekovo zavest in mu dajo novo prepričanje (pa ne v usnje vezano, kajti včasih je dobro, če se hitro obrabi, oguli, zvodeni in se navzame nove vezave). Akcija, ki bi bila adekvatno usmerjena in ki bi bila logična, kontinuirana stopinja za prvim korakom, mora biti hitra, jasna. Prvi koraki pa so bili storjeni v smeri idejnega, zavestnega opozarjanja na problem nerazvitosti velikih področij Slovenije, že pred

drugo svetovno vojno. Absurd. Poznamo revščino Biafre in Vietnamu, Južne Amerike in Centralne Afrike, ne rešujemo pa identične situacije znotraj svojega življenjskega prostora. Internacionalizem — da, revščina doma — ne. Večno povzdigovana resnica o »veličini« slovenskega prostora v ekonomsko ekspanzivnem smislu, o njegovem »evropskem poprečju«, o njegovi »sitosti«, nam sedaj kaže zobé. Je bil to čigav namen? Zakaj? Zato, da imamo na svojem ozemlju Slovenci nezmanjšano težak in grenak madež — in opomin!

Siti Slovenci so še danes siti. Niti ni priporočljivo in racionalno, da bi jih sestradali. Lahkotnost, pa tudi treznost razmišljanja pričujoče publikacije sta v posameznih trenutkih prav zoporni. Krog, ki izpričuje v tej stvaritvi svoja občutja, svojo čutno navezanost na žitje in bitje zaostalih področij (čeprav se skuša dvigniti nadnje, jih proučevati v zvišeno, vseodpuščajoče), postavlja samega sebe v za socialistično družbo neznosno in nesprejemljivo položaj: piseci imajo (v večini) sebe za nekakšne apostole gospodarskega procvita, za gospode iz mesta, za ljudi, ki »revščina ni njih izkušnja«, kot pravi Dimitrij Rupel, ki mu revščina ni problem, ki bi njega zadeval, ker spoznava zaostale po-

— Če hočete, da rešimo naše kmetijstvo, me pošljite na specializacijo v tujino!
— !?

krajine le skozi okno drvečega avtomobila in ker lahko nosi Cardinove kravate, ker ima denar in ker mu morda celo pristajajo (kravate). Ta način pristopa k obravnavi stvarnosti je porazen in žaljiv. Naj se skriva za to ali ono politično ali izrazito apolitično krinko. To je dojel in morda namenoma tudi zapisal France Forstnerič. Pravi: »Tudi v nas, članih ekspedicije, je, razen pri Božiču, bilo nekaj turistične mentalitete. Sijt meščan, ki ima težave zaradi preobilja kalorij, recimo, sploh nima posluha, kaj pomeni jesti po trdem delu le enkrat na teden, ali še redkeje, meso...« Odlično pa pristaja temu odkritemu in nedvoumному monologu odgovor Tarasa Kermaunerja: »A če si tak, po kaj hođiš v Haloze? Zato, da bi na nacionalni ravni pisal zoper to, kar delaš sam v majhnem? Hinavec! Te ni sram sploh spogledovati se s takšno mislijo.«

Aroganten odnos, poskušano razumevanje, neživljenjskost (nenaravnost), prisiljenost pa zmanjšujejo vrednost te publikacije. Vse preveč subjektivnosti in poudarjanja lastne, »mestno-rojstne hiše, čeprav samo v navednicah, sprejema bravec, ki živi in razume bedo »slovenskega Kosova«. Mesta res kažejo značilnost potrošniške družbe, vasi so pa na stopnji, ko bi se Marksovo delo lahko šele začelo. Ampak korenito bi morali spremeniti tudi marsikaj v mestih, pa ne pri potrošniški družbi temveč pri »potrošniški družbi«. Morda bo celo kdo izmed sodelujočih piscev te publikacije prizadet. Toda ne. Ti ljudje so siti. So se prebudili res samo zaradi revščine zaostalih krajev v Sloveniji?

Kakorkoli — »esejistična socialna balada« je med nami, bolje rečeno, med sitimi Slovenci (cena je dokaj visoka). Rešitve iz te situacije ne moremo iskati v besedičenju o Sartru. Rešitev je lahko le odločna in jasna akcija znotraj slovenskega in jugoslovenskega prostora. Določen optimizem? Morda.

Dušan Zbašnjak

Mnogo besed je že bilo spregovorjenih o vlogi pedagoga v naši socialistični družbi, vendar z žalostjo ugotavljamo, da so ostale besede le besede, in da se naši pedagogi še vedno spoprijemajo z najosnovnejšimi težavami, ki ovirajo njihovo delo. Mislim, da mi ni treba posebej poudarjati, kako važna je vloga pedagoga v vsaki, še posebno pa naši, socialistični družbi. Naše tovarne kličejo sposobne proizvajavce in upravljalce — ljudi, ki ne znajo samo delati, ampak ki kot enakovredni člani naše družbe sodelujejo v samoupravnih organih. V zvezi s tem nikakor ne moremo mimo učiteljev, ki delajo z mladimi, jih vzgajajo, jim posredujejo znanje in jih pripravljajo za življenje. Družbena zavest bi morala biti v skladu z vzgojno stopnjo naše družbe tako visoko razvita, da bi končno pravilno ocenila vlogo pedagoga in njihov doprinos k oblikovanju novih generacij. Kakor brez materialne baze ni mogoče delati v tovarnah, tako je brez nje otežkočeno tudi delo učiteljev in profesorjev, tako je otežkočen tudi študij študentov, ki se pripravljajo za delo v pedagoški praksi. Študentje pedagoške akademije se ne moremo sprijazniti z dejstvom, da je naša šola ena najslabše urejenih visokošolskih zavodov v Sloveniji in celo v Jugoslaviji, in da moramo v takih razmerah študirati mi, od katerih naša družba pričakuje, da bomo izpolnjevali vse naloge sodobne pedagoške znanosti. Zavedati se moramo, da pedagogika ni veda preteklosti in sanjske prihodnosti — je le veda konkretne sedanjosti, tesno povezana z vsemi spemembami v političnem, kulturnem in gospodarskem področju. Prav zato mora biti pedagog sprejem-

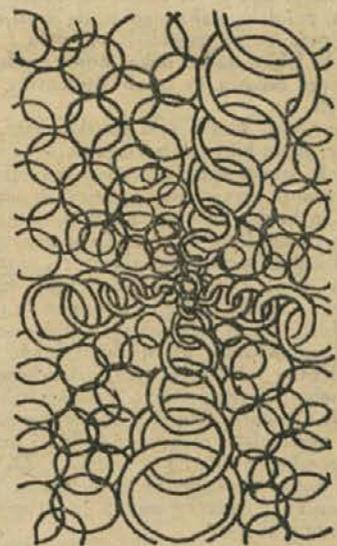
nova akademija: da ali ne?

ljiv za dinamičen razvoj naše družbe in vseh njenih sprememb, zato bi moral biti to človek, ki bi znal v vsakem primeru pravilno usmerjati mlade ljudi. Mislim, da zato družbi pač ne sme biti vseeno, kakšne so kvalitete učitelja, ki mu poverjajo nalogo izobraževanja in vzgajanja mladega človeka. Nujno je torej, da napake in pomanjkljivosti, ki so bile do sedaj prisotne, popravimo, oziroma izpopolnimo. Nedvomno je treba začeti z izobraževanjem pedagoškega kadra. Mi smo tista generacija, ki živi v obdobju, ko nalaga družba težje in težje naloge prosvetnemu delavcu.

Vedeti moramo, da ni dovolj, če je učitelj samo dober vzgojitelj ali samo dober strokovnjak; biti mora oboje. Le takšen lahko postane osebnost, ki zasluži, da mu poveri družba tako zahtevno nalogo. Dober vzgojitelj mora biti predvsem ČLOVEK! Njegove kvalitete naj bi bile zajete v pravilno oblikovanem svetovnem nazoru, poznavanju otrokove psihe, v sposobnosti, da vceplja v mladega človeka ljubezen in zavestno pripadnost domovini, v kateri živi. Tega pa se ne moremo naučiti v dveh letih, kolikor traja študij na pedagoški akademiji. To so kvalitete, ki smo si jih že izoblikovali in ki naj bi bile vzrok, da smo se sploh odločili za ta poklic.

Drugače pa je z našo strokovno usposobljenostjo. Za to so potrebne moderno urejene učilnice, kabineti, čitalnice, prostori za druge prostovoljne dejavnosti, vadnica, kjer bi lahko študentje opravljali prakso, ipd. Nedvomno je zato gradnja nove pedagoške akademije nujno potrebna. Ne vem, če se tega zavedajo vsi tisti forumi, od katerih je odvisna gradnja nove šole, popolnoma jasno pa je, da vemo to študentje in profesorji. Kolikokrat se pojavljajo napake v našem vzgojnoizobraževalnem sistemu, kolikokrat se obrnemo s prstom na učitelja, češ da je on kriv in odgovoren za vse napake. Toda, ali bomo krivi mi, če bomo premalo izobraženi stopili na delovna mesta in v nevednosti delali napake, ki se pri otroku ne dajo tako hitro popraviti?

Ne bomo demonstrirali in hodili s parolami po mestu, ne bomo kričali, da zahtevamo novo akademijo, ker vemo, da po tem kličé stara stavba, nezadostna izobrazba učiteljev in vse pomanjkljivosti v našem vzgojnoizobraževal-

nem sistemu. Zaupamo naši družbi, kajti če bi umrlo naše zaupanje, potem bi ugasnil tudi plamen, ki nam osvetljuje še tako temne strani našega bodočega poklica in nam kaže pot naprej.

Milena Hancman

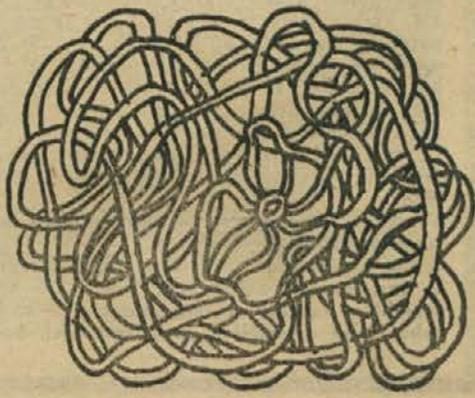

Foto: Katedra

trdna stopnja organiziranosti je pogoj našega dela

Vili Šale je predsednik izvršnega odbora študentske skupnosti v Mariboru; izvoljen je bil na 9. razširjeni študentski skupščini. Je redni študent drugega letnika višje tehniške šole v Mariboru.

Sprva si kandidiral za sekretarja izvršnega odbora, izvoljen pa si bil za predsednika. Torej si se čutil sposobnega za delo na obeh področjih?

Res je razlika med delom enega in drugega in tudi meni samemu se je sprva zdelo delo sekretarja primernejše, vendar me sedaj ne moti, da sem prevzel funkcijo predsednika.

Vsekakor se čutim dovolj močnega, ali kakor hočeš sposobnega, da bom uspešno opravljal delo predsednika.

Različni interesi in različna usposobljenost članov izvršnega odbora bodo gotovo zagotavljali širino in uspešnost dela.

To drži. Upam, da bodo vsi člani tudi dovolj resni pri delu, kajti menim, da je to eden glavnih pogojev za uspešnost pri delu.

Ali bi lahko naštel nekaj konkretnih nalog izvršnega odbora in sploh študentske skupnosti MVZ?

Razpravljal sem o tem na skupščini. Dodal bi le to, da bi bilo poleg vsega dela, ki je tako rekoč že standardno, potrebno posvetiti posebno pozornost ustvarjanju pogojev za uspešen študij, in borbi, da vsem mladim, sposobnim ljudem omogočimo šolanje. To se pravi, da bi bili učni uspeh, socialni položaj in regionalna struktura edini kriteriji za dodelitev štipendij in ostale pomoči. Našteti pa moram še nekaj konkretnih akcij; mariborski študentje smučarji bodo sodelovali na mednarodnem prvenstvu študentov v Kranjski gori, izdali bomo brošuro z vsebino javne tribune o nerazvitih območjih v SR Sloveniji, skupaj z Zvezo komunistov bomo organizirali razgovore o Zvezi komunistov, še posebej v zvezi s sprejemi v ZK, organizirali bomo proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku v začetku marca in druge manj pomembne akcije.

Očitno je v tem programu nekaj akcij, ki izhajajo iz razmer in pogojev, v katerih delajo mariborski študentje. Ali ni to ovira pri ustvarjanju enotnosti v slovenskem študentskem gibanju? Saj je vendar jasno, da bi določene strukture želele to gibanje razbiti.

Osnovno izhodišče za naše delo so vsekakor razmere v mariborski študentski skupnosti, vendar zaradi tega ne vidim ovire pri ustvarjanju enotnega slovenskega študentskega gibanja. Vsak nastopa in dela tisto, kar se mu zdi potrebno, tako da bo v danih pogojih čim uspešnejši. Oviro pri ustvarjanju enotnosti lahko vidi le tisti, ki si pod enotnostjo želi, da bi bilo vse naše delo enako, kar pa bi bilo prejšlo kot dobro. So stvari, ki so zanimive za slovenske, ali pa za vse jugoslovanske študente: takrat je potrebno enotno delo in borba za iste cilje.

Vendar se za enotnost ne more prodati interesov mariborskih študentov.

Jasno, za enotnost smo tako dolgo, dokler je to enakopravno sodelovanje

Izhodiščne zahteve ob reorganizaciji ZS so bile zahteve po uresničitvi pluralizma idej, borbe

mnenj in argumentov, navzven pa avtonomnosti. To so bila tudi sporna vprašanja v širšem smislu, vendar je delo pokazalo, da se ta načela pozitivno uresničujejo.

Za reorganizacijo smo se odločili zato, da povečamo aktivnost študentov, torej se bodo ta načela tudi v bodoče odražala pozitivno.

Koncept je eno, praksa je pa drugo. Moč in stopnja organiziranosti študentov v Mariboru je po splošni oceni trdna; najbrž se bo na tej osnovi gradilo delo v bodoče in načrtovale konkretne akcije.

Trdna stopnja organiziranosti je pogoj za uspešnost našega dela, zato si sploh ne morem predstavljati, da bi izvršni odbor delal ločeno od študentov.

Dilema študentskega tiska se nadaljuje. V grobi obliki se z njo srečujemo vedno znova. V teh razpravah je zelo pomemben odnos med izdajateljem in časopisom, v tem primeru med IO in Katedro. Gre za vsebino, za koncept lista,

ne pa za metode in oblike, v katerih se prizadevanja študentov izražajo. Ta vsebina naj bo lastna študentski skupnosti, v tem primeru tudi Katedri. So pa tudi druge dileme.

Lanski dogodki okoli Katedre še niso pozabljeni in sam veš, da smo pred izdajo te razširjene Katedre razpravljali o tem, kakšna naj bo vloga Katedre v našem študentskem gibanju. Vedno poudarjajo, da naj bo študentska, čeprav v konkretnih primerih pride marsikdaj do nasprotij. Kot izdajatelj bo IO ZS vsekakor pazil, da Katedra ne bo postala list, ki bi bil v nasprotju s študentskimi gledanji in hotenji. Naj bo kritična, naj bo polemična, vendar ima vsaka stvar svoje meje. Da ne bi preveč govoril — stremeti moramo za takšno Katedro, da ne bo študentom tuja, ampak da se bodo v njej izražala naša prizadevanja in hotenja.

S. G.

na razpotju

Kdaj, zakaj in kako, nas sprašujejo tisti, ki žive izven meja naše družbene stvarnosti in iz pozicij neprizadega opazovalca mnogokrat prav realistično presojajo resnično vrednost našega, na trenutke boječega in ne-bogljene družbenega življenja. Seveda padajo aprioristične sodbe samo na problematiko, ki jo bolj ali manj poznamo, je pa še toliko bolj prisotna danes, ko je prišlo do znanih zapletov (bolje rečeno — razpletov!) pri beograjskem študentskem listu Student.

Ce ocenjujemo položaj študentskega komunikacijskega aparata, nam vedno pridejo pred oči že znane in kritizirane resnice. Zakaj slišimo na vsakem koraku, da smo premalo revolucionarni? Zato, ker nismo v svojih delih odkrili nič novega, doslej neznanega in neocenjenega, ker smo skušali nekaj urediti, izraziti, pa za to nismo mogli presojati položaja enako kot tisti, ki so bili osebno ali pa neposredno prizadeti. Resnica je, da biti za vsako ceno revolucionaren, novatorski, originalen, ni dobro; na takšne in podobne tendence se pogosto navezujejo atributi reklame in podcenjevanja bravca ter njegove miselne kulture. Kako preseči to objektivno danost? Kje najti rešitev iz tega neproduktivnega žurnalističnega kroga? Že res, nivo, ki ga zahtevamo pri javnem glasilu, pri dejavnosti, pri kateri gre za posredovanje in vzbujanje tujih misli, reakcij, nagnjenj in strasti, ki pomeni prebujanje tuje reakcije in ki zahteva široko podporo javnosti, je potreben in je osnova za delovanje članskega. Veliko sredstev javnega obveščanja se tega načela ne drži iz načelnih vzrokov. Zakaj? Ker bi to pomenilo zmanjšanje naklade lista. Zabavnemu, informativnemu branju pa bomo očitali apolitičnost, nepotrebnost, nerevolucionarnost. Pa kaj to sploh je revolucija?

Reakcija beograjskih študentov, spontana in odločna, ker je nastala iz teženj po demokratični, odprti in svobodni izpovedi mnenj, pomeni pozitiven način kontrole, oziroma kritike lista. Ostro pa bi morali reagirati takrat, če sprememb v Beogradu ne bi povzročila reakcija in odpor študentov, če ne bi sami posredni ustvarjalci lista spoznali kaj je in kaj ni prav. V takem primeru ne bi mogli govoriti o demokratični poti, ki smo ji sicer v naši razvojni družbi pričre, ker bi to bil navaden administrativni ukrep, ki pa, kar je popolnoma jasno, ne more doseči trajnega uspeha. Vse, kar ni spontano in monolitno, je moč ovreči in pohoditi!

Dogodki na nedavnih zborovanjih v srbskem filozofskem društvu, ki so pomenili odkrit napad na samoupravni sistem naše družbe, ter jim je bil cilj obramba stalinističnih, kominformnih in anarholiberalističnih stališč, ter idejnopolično razvrednotenje koncepta beograjskega Studenca, so dokaz o upravičenosti zamenjave uredniškega odbora. Konfrontacije in zapleti, ki so pri tem nastali, so postranskega pomena. Vendar s tem nismo razbili jedra nacionalizma in anarholiberalizma. Mislim, da kljub kvalitetam, ki jih je ta uredniški odbor nedvomno imel, nismo dosegli končnega cilja, ampak predstavlja zamenjava uredniškega odbora le prvi korak. Korak dalje pa bi pomenilo preučevanje srbskega filozofskega društva, tako da bi morda lahko stopili na prste škodljivemu nacionalizmu, ki se znotraj njega poraja, kajti prinesel nam je že mnogo škode in nesreč (npr. NDH v drugi svetovni vojni).

Postavlja se tudi vprašanje, ali naj študentski list, ki služi medsebojni povezavi bodočega umskega potenciala, preide na samo informativno in zaradi tega tudi manj potrebno področje delovanja. Informativni stolpci in prazni intervjuji s študentskimi voditelji ne morejo napolniti stolpev študentskega časopisa! Vsaj smeli ne bi! Torej pričakujemo od bodoče inteligence, da bo »informativno deklarirana«? Želje po takšni prelevitvi študentskega tiska so vsekakor takšne, da jih lahko razumemo kot nezaupnico mladi generaciji; ker smo si edini v tem, da smo sposobni, z leti pa bomo postali še bolj (ali pa manj sposobni), moramo to vprašanje rešiti in najti ustrežno rešitev, ki bo interese jugoslovanskih študentov resnično podpirala in jih bo znala spraviti na platformo, ki jim pripada. Tukaj bi se morali angažirati vsi, ki so prizadeti, ne samo člani Zveze komunistov, ki predstavlja avangardo delavskega razreda. Tega delavskega razreda je dandanes čedalje manj in če bomo šli tako naprej, se ljudje res lahko upravičeno sprašujejo, kdaj bo nova revolucija. Smešno, toda to sem slišal na mladinski uri v neki srednji šoli! Socialna diferenciacija, ki nas vse bolj zajema, povzroča dvome v pravičnost in resnično avangardnost ZK. Deloma so pri Studentu izhajali tudi iz tega vidika in deloma je njihovo obravnavanje problematike in pavšalno ocenjevanje dela Zveze komunistov objektivno pogojeno. V večini pa je plod ekstrovertiranosti ozkega kroga ljudi, ki se je zbiral v uredništvu. Iskanje samega sebe znotraj redakcije ali pa v krogu somišljenikov nujno sprošča emotivne težnje po bolni afirmaciji vsakega človeka zase. Poraja torej individualistične popadke in egoistične ideje. Skrivati takšne težnje za pluralistično raznobarvnostjo in duhovno sproščeno usmeritev razuma je potemtakem nepošteno in nesmiselno. Toda kako najti še drugi del poti? Celota ni negativna. Odkrita konfrontacija mnenj in izmenjava stališč na nivoju enakopravnega dialoga, kasnejša sinteza in usklajevanje različnih mnenj, predsodkov in stališč, pomeni pozitivno usmeritev tako imenovane pluralistične razdeljenosti. Toda vprašanje je, kako do te stopnje demokratičnega soddločanja prispeti, kajti vsaka različica teorije, ki bi v končni obliki nujno pomenila nevarnost za končni cilj našega razvoja, je še pred demokratičnim dialogom zatrta. Mislim, da je naša skupnost tako močna, da prenese dozo stalinistične zlobnosti in anarholiberalne konfuznosti.

Ne bom trdil, da je treba nepravilnim ideološkim stališčem najti mesto v naši družbeni skupnosti. Toda največkrat o tem niti ne moremo odločati. Nepravilnosti in različna ideološka stališča obstajajo in moramo nanje računati. Ne moremo jih zviška prezreti, prav tako pa jih ne moremo pobijati tako, da bi s tem onemogli svobodno izpovedovanje mnenj. Iluzorno je pričakovati, da bo doživela idejna preteklost ljudi tako korenite deviacije, da bi jih lahko pozdravili s ploskanjem.

Rešitve naj pomagajo iskati tisti, ki imajo za to največ možnosti in včasih tudi sposobnosti. Iskanje v temi redkokdaj reši iščočega. Pri tem pa govorimo: premalo ali preveč demokracije, ko pa je razvidno, da dileme ne gre postavljati na tem mestu, ampak pri korenini, pri zakoreninjenih predsodkih ljudi, ki jim še ni postalo jasno, kaj je in kaj ni v skladu z ustavnimi določili.

D. Z.

treba se je boriti do konca

Kaj pa lahko konec koncev storijo ti plešasti, zabuhli in davno otropeli policaji? Lahko te premlatijo, ker jih je mnogo, potem pa se zoper vrnejo k svojim nestrupnim ženam in številni otročadi, s katerimi stanujejo v mansardnem stanovanju. Potem odhajajo in sprejemajo skopo tedensko plačo in se nezadovoljni vračajo. Nekega dne se jim bo v glavi prižgala rdeča luč; prešli bodo na našo stran...

Mi bomo še naprej nasprotovali sistemu kot celoti. Kakorkoli, ne verjamem, da je revolucijo mogoče izvesti takole od danes do jutri. Mislim, da lahko dosežemo samo popolno, stranske preureditve večjega ali manjšega pomena, ki pa morajo nastati samo kot plod revolucionarne akcije. Studentsko gibanje, ki se bori za reformo univerze, čeprav izgublja svojo energijo, postavlja vzor mladim delavcem.

S tem, ko smo uporabili tradicionalna sredstva delavskega gibanja: stavke, zasedanje ulic, barikade, demonstracije in zasedanje delovnih mest, smo zrušili prvo oviro: bajko, da »se nič ne more storiti proti režimu«. Dokazali smo, da to ni resnica, delavci pa so padli skozi. Morda tokrat ne bodo šli do konca, toda kasneje bo prišlo do novih in novih eksplozij. Streljali bomo, tolkli bomo, skupaj bomo rušili tisto, kar se nekega dne mora zrušiti. V tej revoluciji mora biti kri, kajti že tisočkrat je bila prelita.

Važno je, da smo dokazali učinkovitost študentskih metod. Povezavo med študenti in delavci lahko dosežemo samo z dinamično akcijo, v kateri bosta študentsko in delavsko gibanje obdržala svoj pomen in šli proti istemu cilju. Seveda pa je razumljivo, da sedaj še obstaja med delavci določeno nezaupanje. Kar se mene tiče, ne morem govoriti o metafiziki in iznajdbi načina, kako naj se uresniči »revolucija«. Mislim, kot sem že rekel, da se približujemo trajni spremembi družbe, ki bodo v vsaki etapi dosežene z revolucionarno akcijo. Radikalna sprememba strukture naše družbene skupnosti bi bila mogoča samo v primeru, ko bi nenadoma izbruhnila ekonomska kriza, ki bi se identificirala z akcijo močnega delavskega gibanja in odločne študentske odločitve. Danes na žalost ti predpogoji ne obstajajo, toda prišel bo tudi ta dan. Vsaj upam tako.

Opustiti moramo teorijo o »vodilni avantgardi« in sprejeti mnogo enostavnejšo in bolj pošteno teorijo o aktivni manjšini, ki ima vlogo stalnega iniciatorja akcije, ne da bi si pri tem želela prevzeti oblast.

Moč našega gibanja je ravno v tem, da se opiramo na nekontrolirano spontanost, ki nam daje elan, ne da bi pri tem poskušala kanalizirati gibanje in ga uporabiti za realizacijo svojih ciljev. Vsi tisti nadebudneži in zaščitniki nekakšnega reda in običajev, ki nam očitajo, da skušamo s pomočjo stavk in demonstracij priboriti le lastne koristi, vedo, kaj hočemo. Nam niso potrebne nikakršne koristi, ker nam ni potreben niti ta sistem, ki je podelan, kakor so podelani njegovi poborniki.

Ni res, da se upirajo samo študentje. Upira se vsa mladina. Delavec, hranilec družine, si ne želi boja, ker ga zavira sindikat ter mu zapira usta. Toda mladi

delavci nimajo kaj izgubiti: brezposelni so, nimajo družine in ne odplačujejo kredita za hladilnik. Izgubiti ne morejo absolutno ničesar, lahko samo pridobijo tisočkrat. Kar je »najslabše«, počasi se zavedajo tega.

... Mi kritiziramo ideologijo visokega šolstva. Borimo se tudi za odstranitev pregraj med posameznimi predmeti, ker ravno razdelitev predmetov in disciplina v določenem pogledu pogojujeta želje in možnosti, da se proizvajajo omejeni strokovnjaki (Fachidioten), ki bodo prevzeli družbeno in tehnično delitev dela. Na našo veliko žalost je veliko kretenov in slabičev med študenti, ki so se zbalji za svojo eksistenco in svojo bodočnost, ter enostavno ne vidijo ničesar, razen tam neke v perspektivi, plačo tri tisoč mark. Obstajajo pa tudi perfidni možje, ki sodelujejo z drugo stranjo. Toda z njimi bomo opravili po hitrem postopku.

Kritika univerze je v nekem smislu študentska moč. To ni moč v družbi, to je trenutna univerzitetna moč. To je kritika, ki ima smisel samo, če izvira od eksploatiranih in ki se je razvila skozi revolucionarno borbo. Čeprav so v tem trenutku revolucionarne delavske akcije osamljene v vodenju globalne revolucionarne borbe, pa vseeno niso popolnoma izginile v deželah zapadne Evrope.

Že na začetku je treba odvreči delitev na študente in delavce. Sedanji sistem pravi, da obstajajo eni, ki delajo, in drugi, ki se uče. Priznati je treba, da je ta delitev zelo prebrisana, da ne rečem malomeščanska. O takšni delitvi ne more biti govora. Osnovna je delitev na eksploatirane in eksploatatorje, vse ostale razdelitve se lahko samo na tej osnovi gradijo dalje. Ali pa jih je potrebno opustiti, kajti znani so tvorcji vseh teh razdelitev in teorij.

... MI SMO MOČNEJSI KOT TA PLEVEL. Ne more nas uničiti, pa naj si to še tako želi. Mi smo močnejši, ker je resnica na naši strani. To je naš čas, njihovih pet minut je minilo in prepričani so lahko, da se ne bodo nikoli več vrnila. Samo — ne smemo jih pustiti pri miru. Ne bomo jih.

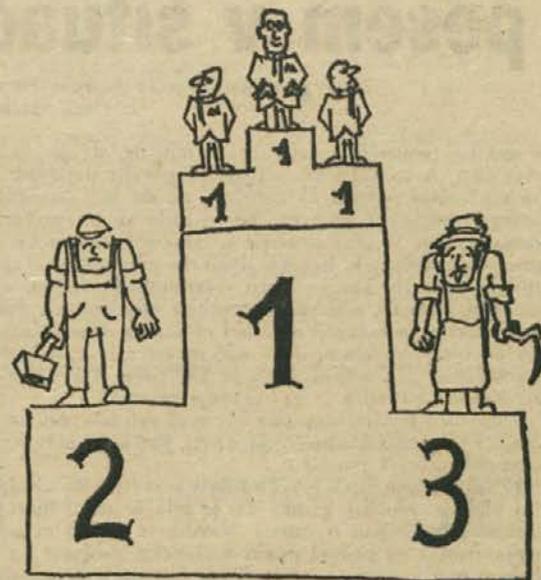
Prevedel D. Z.

vietnam, amerikanci in theory»domino

Ob zadnjih odkritjih ameriških vojnih zločinov v Vietnamu, ter ob sedanjih prizadevanjih Nixona, da ublaži svetovno ogorčenje nad Ameriko z ranimi izjavami o uničenju zalog biološkega orožja, se mi pogosto vzbudijo spomini na govor nekega ameriškega novinarja na konferenci mednarodne konfederacije za razorožitev in mir, ki se je vršila predlani od 22. do 25. avgusta v prostorih mestnega magistrata v Ljubljani.

Najbolj mi je ostala v spominu tako imenovana »domino teorija«, ki jo je ta ameriški novinar, ki je pretopoval po dolgem in počez Južni Vietnam, razlagal in razvijal, in ki kaže zelo zgoščeno nekatera neomajna stališča Amerikancev v njihovi politiki do Azije, oziroma njihov pogled na sver sploh in ki nam vsaj deloma razloži njihovo trmasto vztrajanje na pozicijah, ki so že zdavnaj moralno, politično, pa gotovo tudi vojaško izgubljene, in ki Amerikance, podobno kot Nemce v drugi svetovni vojni, vodijo v čisti genocid in vojno zločinstvo. Ta teorija ne kaže samo pravilnosti starega slovenskega pregovora, ki pravi, da je vsak izgovor dober pa če ga tudi pes na repu prinese, temveč vso grozotno amuzičnost in pomanjkanje posluha za dejanske probleme razvoja novih nastajajočih narodov in njihovega nacionalnega in socialnega preporeka.

Pred nedavnim je na Harvardski univerzi imel predavanje Thomas Schelling, profesor ekonomije in centra mednarodne politike na isti univerzi. Ta profesor je na primer razlagal svojo teorijo o konfliktu, o strategiji konflikta. V tej teoriji je odkrito izrazil, da je temeljni kamen ameriške nacionalne strategije zastraševanje. Dalje trdi, da imajo mednarodni odnosi in predvsem konflikti ter vojna, iste zakone kot podzemlje. Da narodi med seboj nimajo nobenega legalnega sistema, temveč da med njimi vlada, podobno kot med različnimi tolpmami podzemlja, zastraševanje in

BREZ BESED

izsiljevanje, da je konflikt del igre, kjer vsak hoče dobiti in da so zato omenjene vojne najuspešnejši način da pridobiš, da je zastraševanje in izsiljevanje del pravil mednarodne igre odnosov. Ta teorija je baje doživela veliko popularnost in je izšla že v treh zaporednih natisih v veliki nakladi. Torej znanstveno pronašanje zakonov podzemlja, izkušenj gangsterskih tolp, njihove strategije konflikta, v mednarodno politično areno in izvajanje nekih filozofij in teorij in pravil iger iz teh izkušenj, ter podrobna obdelava vseh strategijskih potez na osnovi teh konceptov, nekega univerzitetnega profesorja in vodje instituta za mednarodno politiko in odnose, je res presenetljivo. Iz tega stališča se tudi tako imenovani »domino teoriji« in teoriji »Go them back to zero« ne moremo več čuditi, in se nam zdijo že nedolžne.

Ta Amerikanec je trdil, da počiva temeljni odnos Washingtona do Vietnamu na »domino teoriji«, oziroma na teoriji, ki dokazuje, da en komunistični režim v Aziji potegne za seboj drugega, ta tretjega itd., kor domine, če jih postaviš drugo ob drugo in se podroje druga za drugo, čim prvo podreš. Ko je padla Kitajska in nato Severna Koreja, so se domine začele podirati naprej na Vietnam, Kambodžo, Laos, Tajland. Verižna reakcija po tej apokaliptični viziji lahko pripelje do avtomatičnega konca svobodnega sveta, čim jim ne uspe ustaviti vietnamske domine pred padcem. Odveč je komentirati nevzdržnost take teorije, tudi z njihovega stališča. Prav gotovo na eni strani je specifičnost dežel in njihovih notranjih in zunanjih razmer takaj, da zavisi tudi od notranjega subjektivnega odnosa, kako politiko zavzame neka dežela. Po drugi strani pa umetno stvorjene politične situacije, ki nastajajo pod podporo ameriške armade, ne morejo trajneje zaustaviti nekega notranjega procesa, prebujanja, političnega in socialnega prerajevanja novonastalih narodov Azije. Tudi medsebojno spletkarjenje Amerikancev, da sejejo med plemeni in narodi Azije razdore, vojaška oporišča in tone bomb, ne morejo trajno ustaviti nekega naroda. Zanimiva je tudi ameriška vojna na notranji fronti, ki jo menda označujejo z neko, ne popolnoma jasno parolo »go them back to«, kjer skušajo Južnovietnamce notranje duhovno sterilizirati s tem, da jim vsiljujejo vse pozitivne pa tudi negativne pridobitve ameriške civilizacije, od ameriškega oboževanja, mamona, čaščenja kapitalističnega denarja, ki omogoča vse, s katerim se da kupiti vse, od avtomobilov do prostitutk. Gre za ustvarjanje neke konfuzije, zmede, ki je tudi del strategije, v kateri bi naj bil narod ob vrnitvi svojih kulturnih tradicij nazaj na ničlo nekako zmeden od ameriškega materialnega in potrošniškega vitalizma, bil nezmožen za odpor. Notranje zmešči in zunanje zastrašiti in ukloniti, to je strategija ameriške politike, ki pa kljub opevani nadmoči materialno najmočnejše nacije na svetu ni dovolj učinkovita in je kljub apokaliptični »domino teoriji« in nekakšni križarski vojni za neke fiktivne cilje svobodnega sveta, boli izraz lastne notranje agonije dela ameriške družbe, ki kljub različnim teorijam, ideologijam in strategijam ni zmožna notranje streti in demoralizirati vietnamskega ljudstva. Čeprav ga biološko brutalno uničuje, »Domino teorija« pa je en izgovor več, je prozorna, neresnična teorija, ki bi naj moralno opravičevala nekaj, kar se opravičiti ne da.

M. S.

Fonza, se ti ne zdi, da meče rolo čudne sence na našega direktorja?

pesem v situaciji

Pogovor s pesnikom Francetom Forstneričem o vlogi sodobne lirike

O sodobni situaciji poezije kroži mnenje, da je na nekakšni krivi poti. A to velja le za tiste, ki poezije ponavadi ne bero. Tako obsojajo poezijo že a priori, ne da bi razmislili o vlogi njenega temeljnega pomena. To so sodniki, ki ugovarjajo brez porote. Pesem, ki je iz situacije v vsakem času označevala vprašanje o eksistenci, je gotovo doživela preobrazbo, čeprav je v osnovi ostala to, kar je: čisto stvarjanje. Pesem je, z drugimi besedami, katarza, očiščenje, omislitev odtujenega subjekta. Zato je v pesmi še največji nesmisel oblika za doumevanje resnice. Kakšno mesto pa zastopajo v njej sorazmerja med človekom in stvarjo? Kaj je v pesmi ideja in kaj tisto, kar se vriva skozi čas? Kakšna govornica je navsezadnje pesem?

V: Če dobro premislimo, ima vse svoj začetek. Ali pa je vse že v začetku mogoče zaobseči kot nekaj, kar je za človeka usodno? Je navdih začetek pesmi?

F: 1956. leta sem sicer prvič objavil v reviji OBZORJA pesem: Moj vlak je odpeljal v noč. To je bila še tedaj humanistično-sentimentalna pesem o samotni. Navdih se mi zdi neka trenutna pripravljenost na prihod pesmi v človeka, medtem ko je pesem že dosti prej navzoča v njem. To je kot neka še neizoblikovana materija: pesem leži v svetu in počiva joče čaka, da se preoblikuje. Navdih je trenutek, pesem pa dolgo počiva v človeku.

V: Vsekakor, a človek se spreminja, njegovo čakanje na Godota se spreminja, njegova neizoblikovana zunanja praznina je v nenehnem potekanju. Kaj se je zgodilo v sodobnem času, zdaj, ko še doživljamo? Saj veš, da je prehod od mita k stvarnosti...

F: ...demitologiziranje harmoničnega sveta, subjekta; spoznanje, da je Bog mrtev in da človek ni več Bog, je temeljno. Človek ne obvladuje več sveta v svoji osebnosti, ampak se svetu odpira, ga sprašuje, se mu čudi, da bi ga kasneje ujel v pesmi.

V: Ujeti, obvladati svet? Kdo počne to? F: Človek je izgubil občutek, da obvladuje svet v popolnosti. Svet je takšen, kakršen pač je. Le občutki so se bistveno spremenili: gre kratkoma za spoznanje o delnosti vseh človekovih prizadevanj od gospodarstva, umetnosti, politike... povsod, povsod. Celotno delnost lahko subjekt doseže neko totaliteto, a to samo na določenem odseku, v svojih mejah.

V: Če je umetnost neobvladovanje sveta, družbena dimenzija, če je človek avtomatiziran in avtomiran, če moremo govoriti o dobri in slabi umetnosti, o estetiki, etiki, morali, okusu, kaj je potem tisto eksistenčno področje duha, ki je primarno? Je to pesem?

F: Če bi na to vprašanje odgovoril s primerom pesmi, bi dejal, da pesem vendarle pomeni totaliteto in to v totalnosti spravevanja.

V: Torej skepsa? Zakaj pa pesniki potlej ne pišejo več v rimah? Kaj pa naj bo svoboda? Je to zaradi totalitete ali zaradi razcepjenosti človeškosti?

F: Vsaka pesem je zame osebno neka vezana oblika, to pomeni, določena jezikovna struktura ne glede na to, ali je rimana ali pa v sodobnem — prostem verzu. Ker je pesem BESEDNA UMETNOST, mislim, da je nujna organizacija in večina. Pesniška oblika pa ni samo odvisna od rim, marveč še od vrste drugih estetskih kategorij: od razmerja med celoto in delom, tu je še ritem, asociativnost, obvladovanje glasovno-zrkovnega materiala, skratka, pesem se razlikuje od vsakdanjega govora po že omenjeni jezikovni organizaciji. Misljenje se uveljavlja kot temelj v pesniškem jeziku.

V: V »Zeleni ječi« je bil celoten svet tvojega poetičnega opusa še na meji tistega nehumanističnega, vendar pa tudi neracističnega pomena, ki odkriva ozračje. In še: za razliko od drugih slovenskih pesnikov si odkril posebno »pokrajino« oziroma novo smer, pogled, osebni izraz »pokrajine«; to so hkrati utesnjene in sproščene pesmi. Kaj je ta dvojnost, ki se še nadaljuje v drugi zbirki »Dolgo poletje«?

F: V tej poziciji se izraža poprečni človeški prostorski modus: metafizika, nadzemeljsko. Z drugimi besedami: moj človek je z nogami zakopan v tla, z glavo sega med oblake. Je mučenik v iluziji, ki je nerešljiv. To dvojnost čutim že od začetka, ker sem rasel blizu živalim in stvarim, med kravami in njivami, na drugi strani pa sem bral knjige, veroval v Boga, razmišljal, poslušal orgle... Zmerom sem bil razporejen med svet stvari in duha. Če bi opisano prevedel v jezik filozofiranja, pa bi mogoče lahko rekel, da nisem nikoli mogel biti do kraja humanist, ker sem med stvarmi in pod prostornim nebom Dravskega polja čutil, da sem človeško razsredičen. Čutil sem, da nisem središče sveta, ampak samo drobec prirode in vesolja, in to je prav to, da zavoljo razporejenosti ne bom znal nikdar biti reist. V: Kaj ti pomeni priroda? Panteizem, E=mc², darvinizem, družbeno odtujenost...?

F: Nismo zadovoljni s tem, kar so nam zapustili, vedno znova se sprašujemo: kaj je kaj? Pod prirodo pojmuje vse, kar obdaja človeka, bodisi živega bodisi neživega.

V: Je to torej okolje in vsebina? Ali pa je priroda jedro in mejna plast?

F: Je oboje, jedro in zunanja plast skupaj, zato, ker nosi človek v sebi prirodo kakor tudi voljo, da bi se prirodi iztrgal.

V: Potem je človek sam svoje okolje in sam svoja vsebina?

F: Lahko bi se tako reklo, zlasti ker sočlovek — družba nista stvar, ampak le del njega samega.

V: Potemtakem si proti egoizmu. Kakšen pa je ta solipsistični upor?

F: Odgovoril bi: kaj je egoizem, kaj človekova izvornost, to je treba raziskati!

V: ... Svoboda je izvornost, egoizem pa šestokrat le upor. Kje smo?

F: Da, človekova uklenjenost! Če bi sledili samo-prirodi, izpejli samo prirodne težnje v nas čisto do kraja, bi bilo sožitje med ljudmi povsem nemogoče. En sam človek bi imel glavo in trebuh tako velik kot ves svet. Vse bi hotel pogoltniti, razrušiti. Zato je možnost človeškega sožitja odvisna od prirode v prehodu k civilizaciji, ki pa že vključuje družbenost. Upor se godi tedaj — in to je skoraj vedno — kadar hoče človek nekaj predrugačiti v razmerju PRIRODA-DRUŽBA-EGO.

V: Je ego mišljen v smislu razuma: cogito, ergo sum?

F: Ne, ego je zame več. Je psihofizična celota, se pravi hkrati biološki in moralni — etični človek, od katerega so odvisni projekti družbenosti.

V: Ali pa ne tudi obratno?

F: Kaj pa bi ego sicer lahko bil?

V: Tudi nasprotno: nedružbenost, nemoralna, neetičnost, miti brez projektov... Skratka, živa volja do moči! Kako je z močjo? Do kod sega moč v jazu?

F: Volja do moči je v človeku (v ego) ravno tako močna in nasilno navzoča kot njegova priroda in civilizirajoča težnja. A s tem, da je ego sposoben do svoje volje do moči zavzeti distanco — kar bi storil tudi ti, ki si se o tem vprašal — potem to pomeni, da je človek sposoben podvreči skepsi tudi svoj gon po moči.

V: Mogoče pa je skepsa tista tvoja celota dveh protislovij, ki se pokazeta ob branju poezije. V skepsi je vsekakor Forstneričev hkratni heroj in mučenec, je trava in so oblaki, je nerežem in nehumanizem...

F: Mislim, da imaš prav.

V: Res? A tvoja poezija je v slovenskem knjižnem prostoru vsekakor posebnost v lastni navzočnosti glede na tradicionalne in moderne poglede; to je neke vrste poezija, ki jo je treba brati dosledno, vztrajno... Skratka, poezija se kaže na čisto svojevtrsten način. Če bi se pa uvrščal v kakšno strujo, kam bi se del?

F: Prav o problemu forme in vsebine veliko razmišljam in dasi ju čutim kot nerazdružljivo celoto, se mi vendarle vsiljuje ta kot razdvojenost sodobne poezije: kot »igra« in »izpoved«.

V: Formi je veliko prvih igre, oblikovanja, preobrazb, v vsebini pa se omejuje ontološko vprašanje. To je spraševanje o bivanju.

V: Reistični poeziji prevladuje igra, v humanistični strukturi pa je pretehtana izpoved. V svoji poeziji bi rad nenehno težil k ravnovesju med »igro« in »izpovedjo«.

V: Da, težje je spraševati kot pa odgovarjati, težje je zastavljati vprašanje naprej kot pa le iskati odgovore.

F: Kdo pa je v najinem intervjuju koga spraševal??

mnenje o bitki na neretvi

Verjetno je potrebno, da za film, imenovan tudi prvi jugoslovanski superspektakel, pomenimo nekaj splošnih podatkov. Zanj so se pripravljali že skoraj dve leti. Govorilo se je, da bo film umetniško prikazal največjo in najbolj humano bitko v naši zgodovini.

Ze tedaj so predvidevali za film ogromne stroške — okoli dve milijardi starih dinarjev, kar je ogromno, če se spomnimo, da ponavadi stane v Jugoslaviji večerni film okoli sto milijonov starih dinarjev. Ko so začeli snemati, so predvidene stroške močno presegl — za celotno pravijo, da je stal 8 milijard ali še celo več. To ceno pa je prvega leta, da je ameriški spektakli, npr. Camelot — 12 milijonov dolarjev (okoli 15 milijard starih dinarjev), My Fair Lady — 130 milijonov, na veliko ga presega pravzaprav le Kleopatra — 40 milijonov dolarjev. Film so snemali skoraj celo leto 1968 in še v začetku 1969. Poleg velikega števila snemalcev zaradi številnih tujih igralcev. Film sta snemala Djordje Jolijević Aleksander Vesiljov pod vodstvom Tomislava Pinterja. Delo je bilo opravljeno v redu, kajti v takih izjemnih prilikah kot je bil film, posnet, je skoraj nemogoče boljše izkoristiti barvni trak.

Glasbena spremljava je dobro urejena. Posebno pa preseneča razkošna glasba Vladimira Kosača, ki pa je na srečo le dopolnilo in ne moti dogajanja.

Za film je začelo vladati veliko zanimanje, še preden je bil posnet. Reklamirali so ga tudi v tujini, in Pulli. Zaradi velikega pomena, v katerem so ga snemali, so ga film prodali že v 84 držav. Lepak za film je izdelal celo Guinness.

Bulajić prične svoj film s tem, da pokaže obe strani — naše ljudi na osvobojenem ozemlju in nato nemško poveljstvo. Po začetnih prizorih se nadaljuje film z množico bitk in pohodov. Prepletajo ga sicer od časa do časa dogodki, ki bi radi prikazali položaj naših ljudi. Toda ta množica dogodkov nas pogosto pusti hladne. Bolj ko se film odvija, bolj se čutimo prikrajšane. Vse manj postaja jasno in bolj je Bulajić stremel za tem, da bi prikazal dogajanje le na zunanji fotografski, ali hoče tudi prodirati v njegovo bistvo. Precejšen del filma je posnet v splošnih planih, zdi se, da Bulajić zahteva na raven reportaže. Videti je, kot da ni znal voditi množice mogoče jo je prepuščal le naključju ali pa je mislil, da bo množica sama, brez režiserja, naredila vtis. Pri tem ni dosegel skoraj nobene poglobitve, skoraj vse je odvisno le od scenarijskih zamisli. Zgodbe raznih

ljudi, ki se vrinjajo v dogajanje in prekinjajo golo bojevanje, so žal prikazane na precej preprost način, ki nas precej spominja na filme izpred deset ali več let in zaradi te površnosti se imamo, skoraj bi lahko rekli, za ogozljufane.

Zanimati nas začne, kaj je sploh hotel Bulajić povedati s tem filmom, kajti vse ostane neka neizpovedano. Resnico? Da, to govori, nikoli ne predirava. Vendar, moral bi izoblikovati nek odnos do dogajanja, saj mu daje ta humana borba naših borcev ogromne možnosti, ki pa jih nikoli prav ne izkoristi. Prav boleti nas začne to, da je bil film o tako junaškem in humanem podvigu narejen s tako preprostimi izraznimi sredstvi. Ali ni to že čuden odnos do naše borbe?

Morda si bo kdo izoblikoval nekoliko drugačen odnos do filma ali pa bo mogoče kdo trdil, da v takih pogojih in s tako množico ljudi ni mogoče ustvariti boljšega dela. Toda v odgovor vzemimo na primer filme Sergeja Eisensteina — Oklepnica Potemkin ali Aleksander Nevski in drugi?

Toda nekaj je filmu le treba priznati. Kljub svojim napakam bo film vplival na mnenje ljudi, ki naše narodnoosvobodilne boje ne poznajo ali pa jo poznajo slabo. Prikazal jim bo našo junaško borbo, prav tako pa se bodo ljudje tudi pri nas ponovno zavedli junaštva naših borcev med vojno. Verjetno bo marsikoga na tujem prepričal, da je bilo njegovo prejšnje mnenje napačno. In tako bo film le nekaj dosegel.

GORAZD SANCIN

lik in slika

(Ob razstavi ak. slikarja Gustava Gnamuša in Bogdana Cobala v salonu Rotovž — Maribor)

Umetniška dela so dokaz, da je človeški um sposoben stopati na zmerom nova območja, na nove dejavnosti, tja, kamor ne sega niti znanost niti praktično življenje. Da se razumemo: umetnost vsekakor oblikuje sočasno prakso, vendar samo na korenito kritičen način. Tako puščamo umetnikom, da v družbi delujejo svobodno, kritično, organsko. Ze v pismu zvezi kulturnih delavcev v Mariboru smo poskusili z dobrim namenom ugotoviti, kakšen pomen imajo organizacijske oblike, od katerih so odvisni posamezniki. Upoštevali smo, da na primer razstaveni koncept likovnikov v Mariboru ne temelji nazven, iz sebe, marveč da je v nenehni, dostikrat namišljeni soodvisnosti od društvenega uveljavljanja. Kako pa je z Gustavom Gnamušem in Bogdanom Cobalom? Kakšen zunanji vpliv sta imela glede na dejstvo, da sta iz različnih likovnih izhodišč stopila skupaj? Dalje, s kakšnimi močmi sta pokazala voljo? Kdaj in kako je mogoče doumeti osebni izraz umetniške stvaritve kot nekaj, kar se pokaže gledalcu pristno, zavezujoče, temeljno?

Vsekakor sodi Avgust Gnamuš s tipičnim slikarskim prijemom med tiste vrste sodobnih oblikovalcev, ki presega pop-art s čistim, že skoraj izpraznjenim in steriliziranim likovnim konceptom. V Gnamuševih slikah je napomembnejša uprstoritev, ki je barvno bogata od lazurnih, prosojnih, do konstruktivističnih domišljenih oblik. Sporednost postane razdvojena. To pa je tisti dualizem, ki cepi temelj s predmetom tako, da ju srne. Če pristanemo na tak likovni, ploskovit in prirodni podrejen koncept, tedaj kot gledalci — opazovalci poistovetimo svojo zavest z notrajnjene navzočnosti z zunanjo praznino.

Za litografije Bogdana Cobala pa velja, da posegajo v sektah strukturalizma; to je, dimenzije se izgubijo, ko izhajamo iz paradoksa. Kaj pa je ta paradoks, kako se nam pokaže?

Vsekakor je ustroj lika lahko usmerjen v več dimenzijah, v več tehnikah, posameznih postopkih... Pri tem ne opazujemo Cobalove osebnosti ali celo intimne, ker gledamo in vidimo litografijo. Naše temeljno vprašljivo izhodišče je gledišče, kjer se uprstoritev stika s točkovnimi prostori. To je bistvo grafike. Seveda bi lahko temu ogorčeno oporekal, a sam likovni koncept je najmočnejši iz volje.

Oba avtorja sta doživela dokaj travmatičnih, novinarskih, likovnih — objektivnih in subjektivističnih kritik. Ze pred razstavo in po njej. Vprašanje o kritiki, še posebej na likovnih območjih, posega v ustroj lika, uprstoritve in prostora. Pri tem nas ne zanima, kakšna so idealna gledišča opazovalcev, marveč kaj pomeni sam likovni koncept iz volje. Drugače: usmerjena kritika zastopa breztemeljno in nebistveno, subjektivno in humanistično razlago sveta, čeprav vsi vemo, da smo zavezani lastni praznini. Naša zavest ne sprejema samo dojemanja, skutva, ampak se kot mišljenje refleksivno vrača sama k sebi.

Zato je tembolj nenavadno, da skušajo biti nekateri kritični zapisi samo kritični in nič več. Tako bržkone celo kritika ak. slikarja Zmaga Jeraja v Večeru, 27. januarja 1970 »MED SLIKO IN PREDMETOM«, ki obravnava na majestetičnem načinu babilške resnice o slikarstvu in grafiki. Vsekakor bi bilo potrebno tak

način kritiziranja sprejeti pohvalno, čeprav ne vemo, kakšna je zavezanost, videnje, iz katerega lahko šele izhaja gledišče, kritično gledišče. Gre torej za kritiko, ki skuša subjektivno odgovarjati obema slikarjema, likovnoma umetnikoma, ne da bi se vprašala o pomenu razstave. Kritika kaže le voljo, ne da bi upoštevala moč.

Kaj pa je moč razstave? Mar niso to umetnine, ki so na voljo gledalcem? Če je temu res tako, tedaj bi tudi Jerajeva kritika lahko poiskala temeljno razsežnost razstave preprosto, naravno in odkrito. Ali bo avtor kritike, prav tako kot drugi kritiki, mogel odmisliiti svojo osebnost tako, da bo usmerjanje kritike večsmiselno? Ali bo terminologija likovne kritike na Slovenskem kdaj manj subjektivna in natančnejša? Navsezadnje, kdaj bo kritika sploh znanstvena panoga?

prva samostojna rastava umetniških fotografij Iva Čerleta

V jubilejnem letu 1970, ko delovna skupnost Metalne praznuje petdesetletnico ustanovitve, je Ivo Čerle v verigo proslav dodal skromen, a pomemben člen — svojo prvo samostojno razstavo umetniških fotografij.

Tematika razstave je različna in neenotna. Prevladujejo posnetki, ujeti v objektiv v prostem času, od katerih so bili nekateri pripravljeni že vnaprej. S pridržujo razstavo izbranih fotografij skuša Ivo Čerle po svoje, a vedno izvorno, upodobiti značilnosti današnjega časa, sodobne oblike življenja, ki se stalno menja, in seveda človeka, ki ga vedno živelja v središče dogajanja.

V svojem fotografskem prizadevanju poizkuša avtor reševati vrsto življenjskih vprašanj, ki mučijo nas vse. Po drugi strani pa Čerletovi posnetki, razen nekaterih izjem, niso samo rutinska dokumentacija, ampak imajo nekaj več — vsebino, ustvarjalnost, študijo motiva, kompozicijo in svoj oblikovni izraz. Čerletova fotografija je nadvse preprosta in namenjena vsakomur.

Iz predgovora avtorja v razstavem katalogu priredil B. C.

klavrn je človek, bolj klavrn od živali in rastlin

Ta resnica še velja. Vendar, prijatelji, ta zgodba nima konca. Vse ljudi v en koš, tako politike kot kulturnike. Vsakemu pustimo le glavo, kajti glava je del telesa, pa ne zato, ker misli — ker je najvišje. Vprašujem se, kaj če bi človeka skrajšali za glavo, morda bi bilo manj mislecev in več delavcev. Takšne in podobne trenutke se je dalo podoživljati ob obnem zboru KUD STUDENT v prostorih VEKS, v decembru 1969.

Sapo je človeku vzelo ob pogledu na povabljene goste (od 50 poslanih vabil, se je odzvalo samo pet ljudi). Vse v stilu splošnega kulturnega interesa.

Prisostvovali smo izviševanju dnevnega reda zaradi dnevnega reda, ki je končno bil še brez časovnih zahtev. Skratka, igra programa zaradi programa. Solisti so bili znani, menjal se je le orkester. Se danes se ne more človek rešiti kompleksa, da je bister samo zase. Monologu tovariša Čotiča, predsednika KUD STUDENT, o tem, kako so delali zaradi programa, kako se je za velikimi uspehi dveh sekcij: pevске in folklorne, skrila ukinitve dramske (Trije ljudje res ne gredo v en prostor), je sledil samogovor tajnika tov. Kranjca o tem, »kako so imeli denarnih sredstev preveč« (dedek Mrav v naši kulturi). Na temperamentu je skup pridobil, ko smo pričeli razpravljati o novem statutu. Sporni 13. in 23. člen sta vzbudila pri ljudeh, ki jim je diskusija rutinstvo, ali če hočete poslanstvo, zanimanje. Priče smo bili odličnim športnim borbam, bolj v kvantiteti kot kvaliteti besed. Zmagovalca bomo morali izbirati sami. Včasih je treba tudi ob demokraciji misliti. Vendar mislim, da sta se tov. Čotič in tov. Pravdič kljub temu na koncu sporazumela, da je važno, da smo si v življenju složni. Ker nadaljnjih diskutantov ni bilo, se je po burnih gestah delovnega predsednika Petra Klasičica, dvignil študent delovnega akademije, kot da bi prebral kulturni zbornik. Izjasnil se je z nekaterimi stvarmi, ki so bile, po mojem mnenju, miselni vrh večera (če izvažemo srečanje pri Kličku).

Njegovo obodbo študentske indolentnosti in neodgovornosti je omilila profesorica akademije, edini človek, ki poleg tov. Karlina (predstavnika ZKPO) stoji (Nadaljevanje na 9. strani)

Folklorna skupina KUD STUDENT

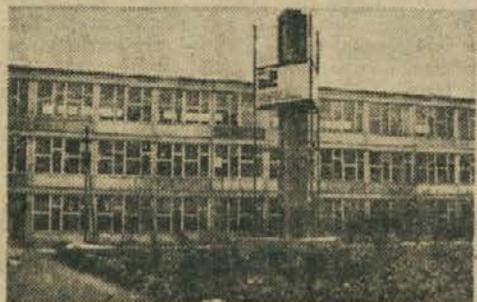
Foto: B. Čerin

govorili smo z 2. c

Večji del srednješolcev govoriraje o vprašanjih, ki so važna za šolanje in za življenje njih samih, kot o tistih, ki jih čakajo pozneje v življenju. Tudi stari problemi so aktualni, če še zmeraj niso rešeni. Dokaz tem trditvam je gotovo tudi naš obisk na gradbeni tehniški šoli. Dijaki 2. C so nam zelo živahno in zavzeto odgovarjali na zastavljena vprašanja, ko smo jih ob zaključku polletja obiskali.

Prvi je spregovoril dijak Klemenc, ki je sekretar mladinske organizacije na šoli. »Uspešno je mladinska organizacija delala predvsem pri organizaciji medrazrednega tekmovanja. Premalo smo do sedaj razmišljali o pomenu razreda kot osnovni enoti. Delo mladinske organizacije bi morali bolj organizirati v tem osnovnem okviru, saj se dijaki v razredu dobro poznajo, imajo mnoge skupne interese, med seboj lahko vsak dan govorijo in imajo ob istem času pouk.«

Predsednik razredne skupnosti Alenka Rijavec pa je dodala: »Mladinske ure so zelo primerne za dogovore o delu in problemih v razredu. Lahko so osnova dijaškega samoupravljanja. O sodelovanju dijakov na redovalnih konferencah in o nekaterih drugih oblikah samoupravljanja pa zaenkrat ne kaže, da bi teoretično razglabljali. Praksa je tako daleč od teorije, da

je pametno izhajati pri iskanju novih poti le iz razmer, ki vladajo na srednjih šolah. Formalne samouprave pa ne maramo. Katedro imamo naročeno in lahko rečem, da mi je zelo všeč prav zaradi tega, ker obravnava same resnične probleme. Če hočemo opozorjati na napake, jih moramo naslikati take, kot so.«

Razgovor je postajal počasi prav živahen. Začeli so se oglašati tudi tisti, ki so v začetku le poslušali nekoliko nezaupljivo. »Na naši šoli je napaka tudi v tem, da je premalo primerne-ga praktičnega pouka,« je menil nekdo. Razred mu je pritrjeval: »Praktični pouk ni ravno tak, da bi nas usposabljal za tehnike, ki bi se po šolanju lahko hitro osamosvojili pri delu...« »Na praksi polagamo deske...«

Tov. prof. Kličekova nas je opozorila, da drugi letnik še nikakor ne more imeti objektivne slike o praktičnem šolanju. Zato nisem želel dalje vrtati v vprašani. Vem pa, da o praktičnem pouku razmišljajo dijaki mnogih strokovnih šol in da bi bilo dobro marsikje gledati na ta del izobraževanja tudi z zornega kota neposredno prizadetih.

Obrnili smo razgovor v drugo smer. »Dijaki vozači imamo pri šolanju še vrsto dodatnih težav,« je povedal Ivo Eder. »Profesorji nam dovolijo, da lahko gremo pred koncem ure na vlak. Želimo si pa tudi posebnega razreda v zimskem času in tople malice.«

»Dijaki-vozači tudi ne morejo aktivno delati na raznih izvenšolskih področjih. Zal pa se tudi mi, ki živimo v Mariboru premalo ukvarjamo z nekaterimi — npr. glasbo. Za koncerte resne glasbe se mladi ne navdušujejo, ker je niti ne poznajo dovolj.«

Govorili smo še o športu, o telovadbi, ki so jo uvedli pred nekaj tedni, o zabavi v Mariboru, o Klubu mladih, o plesu v Unionski, o smučanju... Besed o vprašanih, ki so del

življenja nas srednješolcev ne zmanjka hitro. Čas je potekel, končati sem moral in se posloviti.

»Še večkrat bi morali priti, tako bi vsaj zvedela, kaj moj razred teži. Želim več zaupanja in sodelovanja; v učnem upehu so četrtri na šoli in tako bi lahko bila z njimi še bolj zadovoljna.«

Menim, da morajo spoznati v času praktičnega pouka tudi težko fizično delo, spoznati morajo delo od osnov. Risali bodo tako pozneje v službi.

Organizirali bomo pa mladinske ure, saj prostega časa nočejo porabiti za izvenšolsko delo,« je na koncu rekla razredničarka Metka Štuhec. Odšel sem že iz razreda, a še dolgo razmišljal o nekaterih vprašanih, ki smo jih načeli v razgovoru.

Igor Plohl

pups se je izkazala

V soboto, 24. preteklega meseca, je več kot 200 poslušalcev prisluhnilo poeziji in prozi srednješolcev v dvorani kino gledališča. PUPS je organiziral dijak I. gimnazije Zarko Golob, pokroviteljstvo nad prireditvijo pa je prevzel mariborski študentski list Katedra. Poleg avtorjev, ki so brali svoja dela, so trije mladi dramski igralci uprizorili recital Nevene Vrtnjak Za domovino. V avli dvorane pa so v okviru prireditve razstavili nekaj svojih del mladi likovniki Jasna Kozar, Branko Rončel in Janez Rotman. Na koncu je nastopil nov ansambel progresivne glasbe LSD.

K prozi Jožice Sentočnik in njenemu izvajanju ni bilo pripomb. Brala je pogumno, brez treme, čeprav je bil to njen prvi nastop pred širšim občinstvom. K branju treh del Izтока Seliča pa je bilo slišati mnogo negotovost, saj je bral mnogo premetono in tako ni prišla do izraza odlična vsebina. Prozo Marije Kovač Lišček na bregu je bral Ivo Usar. Zal pa se vsebina sploh ni skladala z vsebino ostalih del in je mnogo premnogo spominjala na film Walta Disneya Bamby. S svojim prvencem se je mariborskemu občinstvu predstavil tudi urednik srednješolske rubrike pri Katedri Igor Plohl. S svojevrstnim, fantastičnim stilom je prikazal kako se bo človek znašel v prihodnosti z robotom.

Zarko Golob se je s pesmimi predstavil dvakrat. Zal je njegov nastop spominjal skoraj na komedijo, ko je prišel izza zavese čisto z druge strani, drugič pa se je poslužil iz magnetofona in »zloglasne« pesmi Je t'aimé... Pesmi so bile napisane čisto v modernem načinu, tako kot pesmi Branka Salamona, ki je s svojo odlično interpretacijo dal svojim pesmim še poseben poudarek. Janez Lomberger in Draga Kosi sta brala v isti točki dokaj romantične pesmi z ljubezensko vsebino seveda.

Na koncu pa je zaigral premočno uglašen ansambel progresivne glasbe LSD, ki ga sestavljajo srednješolci. Omenimo naj še recital Nevene Vrtnjak Za domovino, ki so ga izvajali trije: Mirjana Čužič, Zvone Lebar in Nevena Vrtnjak. Vsebinska s tematiko vojne je bila že drugje toliko obravnavana in se sploh ni skladala z vsebino ostalih pesmi. Interpretacija vseh treh pa je bila odlična in so poželi mnogo aplavza. Na koncu bi povedal le nekaj, kar vsekakor nismo pričakovali. Prva vrsta, v kateri je 21 sedežev, je bila prazna (razen treh), rezervirana pa je bila za ravnateljico in profesorje mariborskih šol, ki pa se žal niso odzvali vabilu. Čemu se ravnatelj ali vsaj pedagogi niso udeležili prireditve srednješolcev, kjer bi lahko videli in slišali, s čim se ukvarjajo njihovi dijaki?

B. S.

ново o srednješolcih

NOVA LEVICA

V ponedeljek, 2. februarja, je bil v prostorih občinske skupščine razgovor na temo »Nova levica« — mladinskega gibanja na zapadu, ki ga je vodil predsednik Zveze mladine Slovenije Mitja Gorup. O razgovoru bomo verjetno še poročali.

DOM TABORNIKOV

Taborniki odreda Pohorskega bataljona so bili pred novim letom na družabnem večeru v novem domu

na Pohorju, ki so ga gradili dve leti. Bilo je potrebno vložiti veliko naporov, saj so kamenje za dom prenašali kar v nahrbtnikih, pesek pa vozili daleč iz doline s samokolnicami. V tem letu bodo opravili še zadnja dela in napeljali elektriko. Primer tako požrtvovalnega kolektivnega dela je danes zelo redek in zato akcija zasluži vse priznanje javnosti.

Janez Truntič

ZANIMIVO ZA STUDENTE IN MLADINSKO ORGANIZACIJO

Konec februarja bo predsedstvo OK ZMS Maribor organiziralo konferenco, na kateri bodo govorili tudi o vprašanih, aktualnih za študente. Na dnevnem redu bodo vprašanja štipendiranja, izobraževanja, kadrovske politike, brezposelnosti mladine itd. Predsedstvo želi, da bi tudi študentje nastopili s svojimi stališči in pripomogli k razjasnitvi vprašanj, izredno pomembnih za mladino.

kje je aktivnost prve gimnazije v Mariboru?

Pogovarjale smo se z nekaterimi kolegi, ki obiskujejo prvo gimnazijo v Mariboru. Še pred nekaj leti je bila ta srednja šola vodilna, sedaj pa kulturno in politično življenje upada. Med pogovorom smo slišale mnogo misli dijakov, zakaj se to dogaja. Na primer:

— Sošolci niso zainteresirani, gledajo samo na svoje ocene, ne zanimajo pa se za dogajanje okrog njih.

— Razredni predsedniki so povsem odličnjaki. Ker se bojijo za svoj uspeh, ne upajo povedati, kaj teži njih in njihove sošolce. Dogaja se včasih, da res dobi kakšen profesor takega dijaka na »piko«, a če bi bili enotni, bi se to uredilo.

— Nimam časa, da bi se ukvarjal s takimi stvarmi. Preveč je učenja, ukvarjam se pa tudi s športom.

— Problem ni rešljiv. Na naši šoli samouprave dijakov skoraj ni.

— Za takšne stvari se bom zanimal, ko bom končal šolanje.

Sprašujemo se, če bo to še dolgo trajalo. Me sicer nisimo gimnazijke, vendar nas ta problem kot srednješolke muči. Zato smo se odločile, da ta problem postavimo pred širšo javnost. Na Prvi so dosedaj imeli glasilo, ne vemo pa, če še vedno obstaja. Slišale smo, da so večkrat imeli sestanke, ki se jih je udeležil vsak gimnazijec. Teh sestankov ni več. Upamo, da se bodo le našli na prvi gimnaziji dijaki, ki bodo te tradicije spet uvedli.

Bile smo tudi na prvi umetniški prireditvi srednješolcev, kjer smo opazile, da je mnogo nastopajočih s prve gimnazije. Ti bi lahko spet izdali glasilo.

Darja in Co

OPOMBA UREDNIKA

Sestavek, ki smo ga prejeli od Darje, nas je precej presenetil. Še pred kratkim smo slišali, da dela mladina gimnazije na nekaterih področjih zelo zavzeto in da dosega lepe uspehe. Objavljamo ga v upanju, da se bodo dijaki gimnazije oglasili in napisali, koliko je resnice v sestavku in morda tudi nakazali konkretne predloge za izboljšanje stanja, če je res tako, kot ga opisuje Darja.

mladi mladim v letu 1970

Člani uredniškega odbora mladinskega radijskega kluba Mladi mladim, sodelavci, predstavniki študentskega lista Katedra in sekretarka OK ZMS v Mariboru tov. Brigita Kuhar, so se sestali v domu družbenih organizacij v ponedeljek, 26. januarja 1970. O delu, priljubljenosti in vsebini oddaje je prvi spregovoril urednik tov. Franci Kržan. Uredništvo si je prizadevalo, da bi bile oddaje aktualne, da bi v njih sodelovali poslušalci, da bi vplivale na življenje mariborske mladine. Posebej je treba poudariti, da se uredništvo ni omejevalo pri obveščanju javnosti samo na mariborsko mladino, temveč je s svojimi sestavki poseglo občasno tudi v druge občine: Lenart, Slov. Bistrico, Lendavo idr. Oddaja je tako dobila širok krog poslušalcev in je v tekmovanju v Mladini za najpriljubljenejšo oddajo bila le tri glasove za podoben republiško radijsko oddajo. Uredništvo bo v letu 1970 nadaljevalo v glavnem s starim konceptom, odpravili pa bodo nekatere pomanjkljivosti. Tov. Brigita Kuhar je predlagala, da oddaja posveti več časa tudi problemom nezaposlene mladine, vajeniške mladine in mladine v osnovnih šolah.

Govorili so še o sodelovanju s študentskim listom Katedra. Študentsko gibanje je zelo živahno in koristna bi bila povezava z mladinsko organizacijo, v kateri je organiziranih veliko mladih. V vodstvu študentov in mladinske organizacije se tega dobro zavedajo in lahko pričakujemo koristno sodelovanje. Na koncu so prisotni izrazili še željo, da bi čas oddaje po možnosti razširili za 5—10 minut. Tako bo precej obširni program lažje uresničiti.

J. S.

deset let katedre

Katedra izhaja že deseto leto kot list mariborskih študentov. Kljub prekinitvam, je svojo prisotnost v slovenskem prostoru ohranila. V tej in naslednji številki vas bomo poskušali na zabaven ali resen način popeljati skozi letnike Katedre.

1961 — USTANOVITEV KATEDRE, I. letnik
 »Res je, samo 3000 nas je; 800 rednih in 2200 izrednih študentov. Toda mladi smo, polni misli, mladih misli.«

»Tudi študentje smo bili na okrajni mladinski konferenci.«

»Student izvoljen v okrajni komite in sekretariat LMS.«

»Prebujenje odbora visokošolskih zavodov.«

»Gradnja VEKŠ hitro napreduje.«

»Pomoč šoli: pregledovanje skript.«

»Poprečna štipendija 6595 din.«

»Mariborske višje šole v luči investicij, proračunov in kadrovskih problemov.«

»Case metoda si utira pot« — takrat le na VEKŠ.

»Leta 1964 fakultete v Mariboru.«

»Optimistična napoved, kot smo lahko ugotovili, se je uresničila šele leta 1969«

»V Mariboru 25 študentov iz Prekmurja ustanovilo klub prekmurjskih akademikov.« — 1969 znova ustanovljamo klub, tokrat prekmurjskih študentov.

1962 — II. letnik

»Še letos študentski klub in študentski dom.«

»Formiranje združenja.«

»Študentski klub v Mariboru — DA ali NE?« — 1970 še vedno ne.

»Uredništvo Katedre organiziralo za člane uredniškega odbora predavanje o osnovah pisanja za časopis.« — Poznejši uredniški odbori tega očitno niso potrebovali.

»V jeseni pedagoška akademija v Mariboru. Ker učiteljske nima dovolj prostorov, je nujno zgraditi novo poslopje, kajti pedagoška akademija bo verjetno kmalu prerasla v univerzo.«

— Odlična ugotovitev, aktualna še po osmih letih.

»Pedagoška akademija prva visoka šola v Mariboru. Dr. Humekova prva direktorica: ... PA je prva visoka šola v Mariboru, vendar še ne vemo ali bomo takoj razvili tudi drugo stopnjo študija. Seveda bomo začeli takoj s pripravami zanj.« — Priprave še tečejo.

1963 — III. letnik — letnik idejne vzgoje

»Več pristojnosti svetom letnikov.«

»Skupščina zveze študentov v Mariboru.«

»Nezadovoljiva idejna vzgoja.«

»Idejna vzgoja pomanjkljiva« — s konference ZK.

»Mladinske politične šole.«

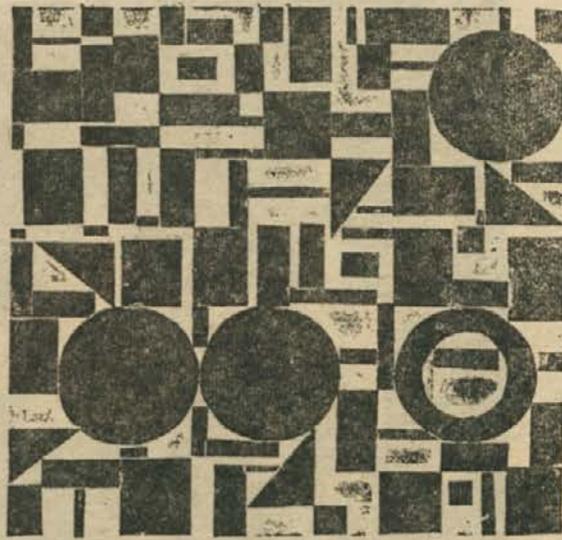
»Premalo pozornosti ideološkemu delu.«

»V ospredju idejna vzgoja.«

S konference zveze študentov: »Osrednji problem, ki ga je poskušala rešiti zveza študentov, je bil v tem, kakšen koncept dela bi bil najbolj primeren.«

Razgovor z novim predsednikom: »Naloga odbora ni samo iskanje oblik dela na odboru, temveč predvsem na šolah.« — Sedanji člani izvršnega odbora so žalostni, ker so jim predniki poiskali vse oblike dela. Sedaj jim preostane le še delo.

Mnenje o Katedri si lahko ustvarite sami na osnovi teh naslovov in odlomkov z našimi komentarji.

cilji so znani

Po vseh mariborskih visokošolskih zavodih so te dni potekale skupščine študentskih skupnosti. Udeležba na študentski skupščini na VEKŠ sicer ni bila takšna kot bi jo človek na zavodu, ki ima tolikšno število rednih študentov, pričakoval. Lahko zapišemo, da so prisostvovali večinoma študentje, ki jih poleg učnih obveznosti zanima tudi življenje okoli njih. Poslanstvo jim je dano, treba je le še pravilno presoditi njihov vpliv v samoupravnem mehanizmu naše družbe.

Dosedanji predsednik študentske skupnosti na VEKŠ je bil Ernest Zvar. Pred konferenco je v pogovoru potrdil misli, ki jih je kasneje naizal v svojem poročilu o lanskem delu študentov. Prvobitni so bili študentom študijski problemi, vrstni red izpitov, razprava o vpisovanju negativnih ocen v indeks, pogoj za vpis na drugo stopnjo sedanje visoke šole. Zbor študentov, ki so ga sklicali lani, je s svojo razpravo mnogo pripomogel pri reševanju tovrstnih problemov. Seveda pa se s tem že navezuje novo vprašanje: aktualnost in potrebnost. Ti kvantiteti so skušali na VEKŠ doseči s tem, da so organizirali dve tribuni, na katerih so opozorili na trenutno najbolj aktualno področje: na ekonomski razvoj SR Slovenije in na nerazvita območja v SFRJ. O aktivnosti študentske skupnosti na VEKŠ pričajo mnogi osvojeni pokali, ki so ji priborili svoji šoli študentje. Organizirali so tudi nekaj študentskih plesov in izlet na Madžarsko.

Bilo pa bi zmotno in neprijetno iskati v samoupravnem mehanizmu naših zavodov dvoje medsebojno ločenih skupin: pedagog-študentje. Cilji so skupni, zakaj ne bi bila tudi sredstva za doseg teh ciljev usklajena tako, da bi v enaki meri zadovoljevala tako ene kot druge. Dileme ni: potrebno nam je čimveč sposobnih diplomatov. Je pa za tako široko postavljene cilje potrebno mnogo volje, sredstev in razumevanja. Izvolili so tudi novega predsednika izvršnega odbora študentske skupnosti na VEKŠ. To je študent prvega letnika Vlado Krebelj. Na lovorikah ne smemo počivati. Začeto delo je treba nadaljevati. Seveda bo novo vodstvo naletelo na težave, ki se že kažejo. Premostile pa se bodo z razumevanjem profesorskega kadra in ob skupnem zainteresiranem delu študentske skupnosti.
D. K.

POJASNILO

V 6. številki KATEDRE z dne 31. decembra 1969 je v članku »Ali smo res preobremenjeni« na 3. strani, 3. koloni, pri odgovoru na vprašanje K: Problem zase pa je nadaljevanje študija ... nastal majhen nesporazum.

Zadnji stavek tega odgovora: Posebno pri elektro oddelku ... bi moral biti prvi stavek odgovora. Potem bi bil ta odgovor pravičen, kajti le fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani je poslala pismen odgovor z navedbo izpitov, ki jih priznavajo, in izpitov, ki jih morajo študentje polagati v Ljubljani (to so predvsem izpiti II. letnika po enotnem študiju). Anкета je bila izvedena samo med slušatelji II. letnika elektrooddelka.

Skratka, odgovor je, v navedeno predstavitevjo zadnjega stavka na začetek, popolnoma pravičen za stanje na elektrooddelku, za druge oddelke VTS pa nimamo še dokončnih pismenih izjav, jasna je le situacija na kemiji, kjer ni sprememb.

Toliko v pojasnilo k mojemu intervjuju s tov. Marinkom in v pojasnilo uredništvu, da ima za vsak slučaj pravičen prikaz stanja.

S tovariškom pozdravom.

Namestnik direktorja DUŠAN ZAVADLAV, dipl. inž.

OBVESTILO

V naslednji številki bomo za izredne študente objavili izpitne roke za mesec marec.

Uredništvo

Prosimo vse bralce, da poravnajo naročnino 10 din. Pošljite jo na naš žiro račun 518-678-548.

Uredništvo

Klavrn je človek, bolj klavrn od živali in rastline

(Nadaljevanje s 7. strani)

ob strani študentski kulturi v Mariboru. Ob izgovorjanju njenih besed, sem vedno bolj dobival občutek, da bi složno prizadevanje za napredek kulture s profesorji in manjše gnanje za doktorati in napredovanje v življenju, bil eden najučinkovitejših sanacijskih ukrepov v današnjem kulturnem stanju. In ko je tov. Karlin ob svojem govorenju izrazil zahvalo doprinosu KUD STUDENT mariborski kulturi, se je ob njegovih besedah, da je treba še delati in napredovati, da je treba poskusiti pri tisku, posebno pa takrat, da bodo dotacije delili po dejavnosti, na obrazih videlo, kot da bi študentje rodili (ali pa bili vsaj noseči) — novo kulturo.

Vendar smo sklenili, da bomo ostali folkloristi, da bomo gojili slovenske plesne — kajti nekatere nacionalizem zanima že od Primoža Trubarja dalje, kupovali noše samo z nacionalizmom. Peli bomo slovenske pesmi, ker kulturni smo Slovenci odkar živimo, življenje je za nas praznik. Ob praznikih pa plešemo in pojemo, kaj še torej čakamo?! Vendar —!! zbor KUD STUDENT je razpadel. Pa menda ne zaradi nacionalizma; morda zaradi članstva? Ob tem pa se dragi študentje zamislimo. Pustimo nacionalne predsodke, pustimo očitke nekulturnosti, pa začnimo ugotavljati, če morda kdo rad poje in pleše. Kdor pleše in poje rad, hudo ne misli. In zato, kdor dosti govori, peti in plesati ne utegne. Včasih se zglasite, pa ne zato, da bi videli, če ste kulturni, preprosto če ste zdravi. Zdravje je vir dela. Končujem v upanju, ki ni obsodba, ampak smeh, kajti karamo početje in ne človeka. Človek je naše bogastvo, zaprimo ga v hladilnik, predajamo ga generacijam.

Sp.

KUKOL tinktura za kurje oči

»Kukol« tinktura (collodium) in »Kukol« mazilo vsebujeta keratolitična sredstva v najvišji koncentraciji, ki pri pravilni uporabi uspešno odluščijo trdo kožo, kurje oči in bradarice.

večer slovenskih narodnih pesmi in plesov

Naše kulturno umetniško društvo »Student« je v preteklem tednu priredilo v SNG Maribor nastop, na katerem so njegovi člani pokazali rezultate svojega polletnega dela. Nastopila je folklorna sekcija, pevski zbor Centra za glasbeno vzgojo v Mariboru ter instrumentalni narodno-zabavni ansambel.

Na predstavi smo občudovali kvalitetno izvajanje mešanega pevskega zbora pod vodstvom Staneta Jurgeca. Nekoliko je motilo le to, da so pri nekaterih izvajanjih posamezni pevci glasovno izstopali iz celotnega zbora, čemur pa se ne smemo čuditi, kajti pri številčno tako šibkem komornem zboru je res težko uskladiti različne glasove. Izmed solistov nas je posebej navdušila solistka Dragica Smej. Zbor šteje 19 članov in članic; le šest jih je iz vrst KUD »Student«, ostali pa so dijaki Centra za glasbeno vzgojo. To posebej kaže na veliko »zanimanje« študentov za kulturno-umetniško dejavnost.

Prav tako smo bili zadovoljni z nastopom folklorne skupine, ki jo je pol leta vadil koreograf Iko Otrin. Plesalci so izvajali splet belokranjskih, prekmurskih in gorenjskih narodnih plesov. Opazi se, da je delo pri folklorni sekciji končno le zaživelo in da je prevzel vodstvo resen in zelo sposoben vaditelj.

Kakor sem že omenil, je v tem nastopu sodeloval tudi instrumentalni ansambel, ki pa je, ne glede na kvaliteto svojega izvajanja, razbil tisto resno vsebino celotnega večera, ki so jo ustvarili nastopajoči ostalih dveh skupin.

Čeprav je bil nastop dovolj kvaliteten, je doživel med mariborsko javnostjo le boren odmev, saj je bila dvorana le polovično zasedena. Predstave se niso udeležili ne študentje in ne profesorji, za katere so bile rezervirane sprednje vrste. Ob tem se vsiljuje vprašanje, čemu naj se še trudi peščica idealistov, ki jim je še nekaj do študentskega kulturnega življenja v Mariboru.

J. M.

pred evropskim srečanjem

Na zadnji seji Mednarodne komisije (komisije za stike s tujino) pri Predsedstvu konference zveze študentov Jugoslavije, ki je bila 15. decembra 1969 v Beogradu, je bilo med drugimi točkami dnevnega reda podano tudi poročilo s sestanka pripravljalnega komiteja za Evropsko srečanje študentov v Stockholmu.

Na predlog Zveze študentov Jugoslavije v mesecu avgustu 1969, ki so ga na dubrovniškem seminarju sprejeli prisotni predstavniki evropskih nacionalnih študentskih združenj, naj bi se nadaljevala tradicija mednarodnega sodelovanja študentov v Evropi. Doslej je bilo takih srečanj že devet in na njih so študentski predstavniki (tudi neformalni) izmenjavali svoji izkušnje in politična stališča.

Tak dialog ni bil vselej uspešen, najpogosteje zaradi politične situacije v Evropi, ter so mnogokrat bili opazni različni močni vplivi državnih interesov, katere so predstavniki zagovarjali in podpirali ali pa popolnoma zavračali in imeli izdelana lastna stališča.

Foto: Katedra

Primer je zadnje evropsko srečanje v Budimpešti, kjer je bila diskusija pod močnim vplivom dogodkov v Češkoslovaški. V Dubrovniku imenovani pripravljalni komitej za evropsko srečanje je sestavljalo šest nacionalnih združenj. Prvega sestanka v Stockholmu, 8. in 9. novembra so se udeležili predstavniki sledečih združenj: SFS — Švedska, ZSP — Poljska, NUSEWNI — Anglija, NCSHO — Madžarska ter ZŠJ — Jugoslavija in kot opazovalci OH — Avstrija, DSF — Danska, NSU — Norveška, SYL — Finska, UASR — Romunija.

Sklenjeno je, da bo deseto srečanje v mesecu septembru 1970 v Stockholmu.

Največje razlike v stališčih so se pojavljale, ko so določali teme razgovorov (dnevni red) ter koga naj povabijo.

Jugoslovanski predstavniki so se zavzemali za teme, ki bodo s svojo širino omogočale dialog vsem sodelujočim.

Kot prva točka evropskega srečanja in doslej zelo zanemarjena tema je problem odnosov med študenti in družbo.

Razpravljali naj bi o strukturi in funkciji nacionalnih študentskih združenj v njihovi lastni družbi ter o položaju in vlogi študenta v družbi nasploh. V sklopu te teme naj bi razpravljali tudi o vlogi študentov in njihovih organizacij v kreiranju izobraževalne politike in njih sodelovanju v upravljanju izobraževalnih institucij, saj je leto 1970. proglašeno za »Mednarodno leto izobraževanja — IEY«.

Sklenjeno je bilo, da bo druga tema razgovorov Evropska varnost kot možnost akcije študentov proti imperializmu ter za svetovni mir in svobodo.

Posebno pozornost je bilo treba posvetiti seznamu udeležencev, kjer so se stališča močno razhajala, saj je na primer UNEF — Francija že v Dubrovniku zahtevala, da se srečanja udeleže le progresivne študentske unije. Prevladalo je stališče, da je evropsko

srečanje predvsem prilika za konfrontacijo različnih in celo popolnoma nasprotnih mišljenj, zato bodo objavljena vsa evropska nacionalna združenja. Iz Španije, Portugalske in Grčije bodo objavljena združenja v egzilu. Težka je bila odločitev v primeru študentskega združenja Češke in Moravske, ki je bilo s sodnim odlokom razpuščeno pred nekaj meseci, ker ni želelo pristopiti k Ljudski fronti. Združenje Slovaške pa bo objavljeno brez zadržkov.

Ze vnaprej je možno predvideti, da bo to srečanje in ostala podobna še vedno trpelo zaradi negativnih vplivov meddržavnih političnih odnosov in političnega stanja v Evropi.

Vendar se zdi, da bodo pričakovanja študentov izpolnjena če bodo naši predstavniki s sistematskim delom in nepristranskim pristopom ugotovili, kakšno je stanje pri nas.

V tem naj bo tudi ena od bližnjih nalog zveze študentov Slovenije.

Branko Petan

Foto: Katedra

KDOR DRUGEMU JAMO KOPLJE, GA TUDI POKOPLJE!

VREMENSKA NAPOVED ZA GOSPODARSTVO: PREDVIDENI SUHI IN PADAVINSKI DNEVI GLEDE NA DOLGOLETNA OPAZOVANJA

PRI NAS IMAMO ČASTNE IN LAČNE OBČANE, TAKO ENI KOT DRUGI SO JUGOSLOVANI, SAMO DA SO ENI ZNANI DRUGI PA NEZNANI!

„Koloniale“

export — import — en gros — en detail

s poslovnimi enotami v Mariboru, Poljčanah, Dravogradu, Ormožu, Prevaljah in v gradu Štatenbergu.

Posebno priporočamo obisk znanega letovišča GRAD ŠTATENBERG pri Poljčanah, kjer se boste v prijetnem okolju dobro počutili.

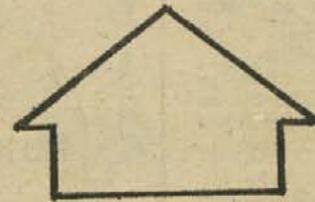

ČUDOVITA NARAVA — RIBOLOV — ZGODOVINSKE ZNAMENITOSTI

Gozdno gospodarstvo Maribor

z gozdnimi obrati: Ruše, Lovrenc na Pohorju, Podvelka, Ožbalt ob Dravi, Maribor, Reka na Pohorju, Slovenska Bistrica, Oplotnica, Ptuj in Ormož,

obratom za gradnje, obratom za urejanje gozdov, obratom za lov in ribolov in obratom za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami ureja, neguje, vzgaja in gospodari z gozdovi splošnega ljudskega premoženja ter gozdovi v državljanski lastni, samostojno gradi gozdne komunikacije in gozdarske stavbe, goji divjad in izvaja lovski in ribolovni turizem.

Hidromontaža Maribor

Ustanovljena leta 1948 — šteje med vodilna jugoslovanska montažna podjetja. Poprečno letno izvaja dela na 15—20 gradbiščih doma in v tujini. HIDROMONTAŽA je doslej izvedla montažo:

- preko 50 hidroelektrarn in termoelektrarn,
- preko 70 transformatorskih in razdelilnih postaj do 220 kV napetosti,
- preko 100 tovarn, rudniških postrojenj in ostalih objektov,
- dva eksperimentalna atomska reaktorja v Vinčici in Podgorici.

NAJVEČJI MONTIRANI OBJEKTI SO:

- hidroelektrarne: sistem na Donavi, Drini, Trebišnjici, HE Vinodol, HE Jablanica, HE Split, HE Djerdap, Tarbela Dam na Indu,
- termoelektrarne: Soštanj, Trbovlje, Plomin, Toplarna Ljubljana,
- kemične tovarne: Lukavac, OHIS Skopje, TDG Kutina, FHP Prahovo, Ivanič grad, Lendava,
- železarne: Sisak, Jesnice, Ravne, Štore,
- tovarne papirja: Količevo, Vevče, Ceršak, Banjaluka, Plaški, Krško,
- cementarne: Trbovlje, Anhovo, Podsused.

HIDROMONTAŽA projektira in izdeluje različno elektro in strojno opremo in konstrukcije ter usposablja mlade tehnike in inženirje za dela na projektiranju izdelave in montažne opreme.

HIDROMONTAŽA MARIBOR,

Gospodsvetska cesta 86, telefon 25-820, teleks 33-119 yu elem

Specializirano podjetje za izvedbo vseh vrst cestišč in kanalov. Prevzemamo vsa asfaltna dela na prostem in v zaprtih prostorih. Dela izvajamo kvalitetno in v dogovorjenih rokih. Za cenjena naročila se priporoča kolektiv.

NIGRAD

Podjetje za nizke gradnje, Maribor, Strma ulica 8

Veliko izbiro stavbnega pohištva, parketa, salonita, opeke, bitumenskih izdelkov, teraco plošč, cementa, apna, italijanskih keramičnih plošč in ostalega gradbenega materiala ter premoga in žaganega lesa vam nudi

»Smreka«

trgovsko podjetje z lesom, kurivom in gradbenim materialom

Prodajamo na devize z 10-odstotnim popustom! Dajemo potrošniške kredite do 10.000 dinarjev!

Skozi p e r i s k o p

Na zadnji seji CK ZKH je prišlo do zanimivih razprav, ki so skušale pojasniti, kako je z nacionalizmom v SR Hrvatski. Povod za to diskusijo pa so bili sestavki dr. Miloša Zanka, ki so bili objavljeni v Borbi. Mnenja so bila deljena: CK ZKH obtožuje dr. Zanka, da razpihuje nacionalistično mržnjo, dr. Zanko pa meni, da je s svojimi članki nacionalizem in unitarizem skušal razbiti.

Najbolje se je odrezal dr. Vladimir Bakarić, ki je v svojem referatu dejal, da je »nacionalizem že doživel poraz«. Cemu potem takšen hrup?

Kolikšno sposobnost prilagajanja mora imeti dandanes samoupravljavec pojasnjuje tale dogodek v tovarni stikalnih naprav. Po sklepu delavskega sveta so bili trije člani delovnega kolektiva »odstranjeni z dela« zaradi »hujše kršitve delovne dolžnosti«. Pred kratkim pa so isti člani delovnega kolektiva prejeli priznanja za »uspešno, požrtvovalno in nesebično sodelovanje pri... itn.« Smešno.

Kakšne so obveznosti in naloge vsakega komunista, je več ali manj znano ali pa bi moralo biti znano. Koliko pa je treba žrtvovati, pa si do sedaj nismo znali predstavljati. Sedaj nam stvari postajajo že bolj jasne. Neka tovarišica, članica ZK, ki je zaposlena, je morala zaprositi za kredit, da je lahko plačala članarino. Zadnje leto ali dve je namreč na to pozabila. Težko je biti v avantgardi delavskega razreda!

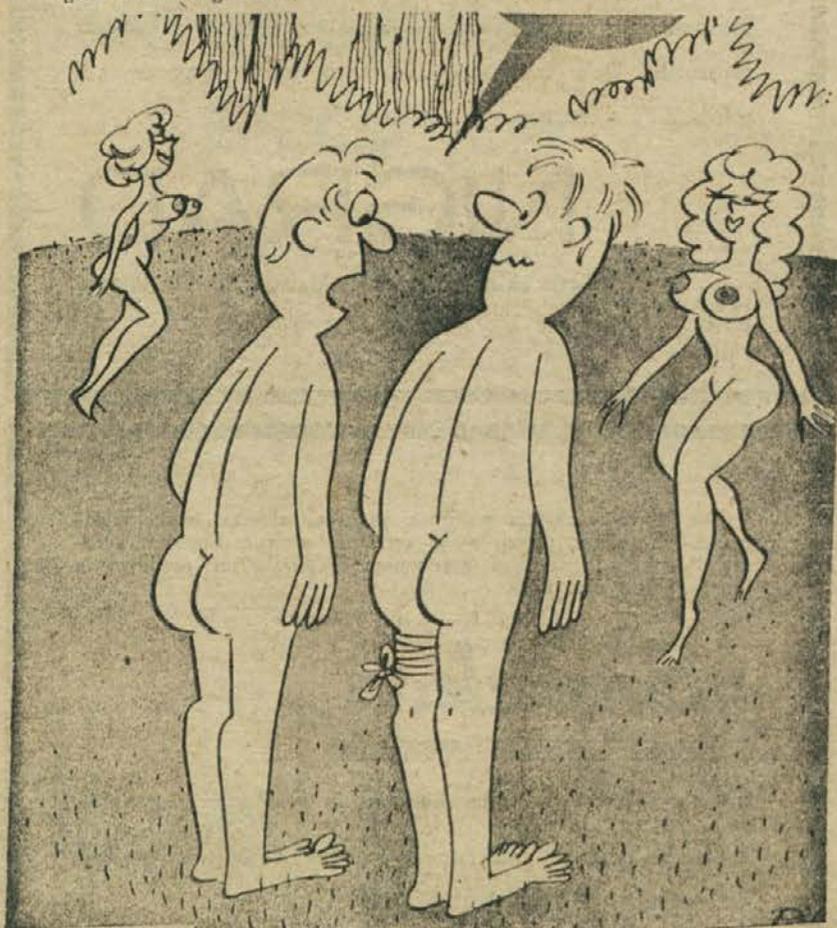
27. januarja tega leta je bila v poslopu republiške skupščine prisrčna slovesnost, namenjena počastitvi 60. rojstnega dne Edvarda Kardelja (DELO, 28. 1. 1970). Udeležili so se je predsedniki vseh občinskih skupščin Slovenije, predstavniki skupščine SRS in predstavniki republiških družbenopolitičnih organizacij. Med mnogimi vabljenimi gosti so bili tudi predstavniki ljubljanskih študentov. Predstavniki mariborskih študentov pa ni nihče povabil, da bi prisostvovali temu slavnostnemu trenutku. Mar je to še en dokaz, da je Slovenija razdeljena na »center« in »periferijo«?

V vasi na Kozjanskem je dvoje starih ljudi umrlo od lakote. Žalostni opomin slovenski družbi, ki je v hlata-

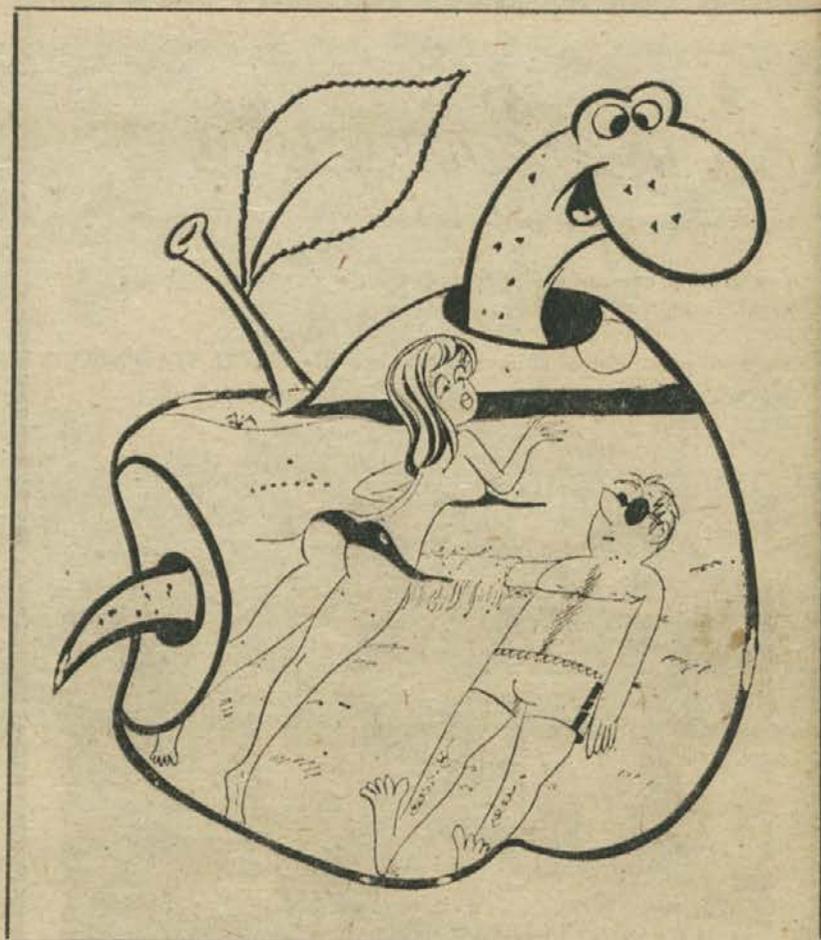

nju za osebnim standardom pozabila na ljudi, ki nimajo materialne osnove in ne položaja, da se v to dirko vključijo.

Krivi smo vsi, krivca ni!

Novinec

Potrebno je že v letu 1970 proučiti možnosti, da se manj razvitim območjem v SR Sloveniji, ki imajo za to realne pogoje, z ustrežno dolgoročno politiko omogoči spreminjanje njihove ekonomske strukture, povečanje zaposlitve in družbenega proizvoda. Se nadalje so potrebni učinkoviti ukrepi, da bi se izboljšala izobrazbena struktura na teh območjih. Že v letu 1970 naj se proučijo in pripravijo ustrezna stališča in predlogi.

IZ REŠOLUCIJE O SMERNICAH EKONOMSKE POLITIKE V SLOVENIJI

Prvič je obstoj takih območij priznan v republiški resoluciji, zaenkrat lahko upamo, da bo preteklo manj časa, da se posamezna stališča začno uresničevati kot je bilo treba, da smo ta območja sploh priznali.

Za malo denarja, malo muzike — stara modrost.

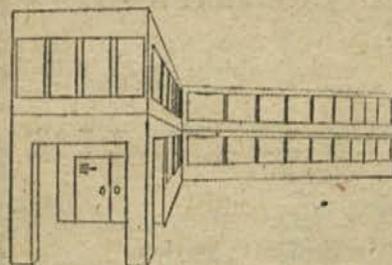
Iščemo vse pedagoge in profesorje, ki še vedno verjamejo, da se da v socialističnem duhu vzgajati učiteljski naraščaj v jožefinski zgradbi (včasih tudi na hodniku) in brez učnih pripomočkov. Šifra Idealisti v 1970. letu.

S predstavniki občinske konference Zveze mladine smo se pogovarjali o konceptu srednješolske rubrike. Dogovorili smo se o vsebinski razširitvi rubrike, ustvarili odlični koncept — vendar denarja za množico mladih, ki se zbira okrog te rubrike najbrž ne bo. Brez komentarja.

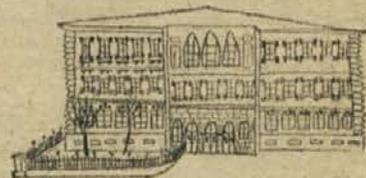

Na začetku leta nas je toplo presenetila skupnost kmetijskih šol Slovenije — Maribor s svojim Kmetijskim potnim listom (izdajatelj ČZP Kmečki glas), v katerem nam posreduje nekaj pomembnih števil slovenskega kmetijstva. Tako na primer sedaj natančno vemo, da imamo 14.010 brejih junic, 503.136 glav goveda, 444.963 prascev in kar 3.692.652 kljunov perutnine. Čeprav Kmetijskemu potnemu listu iskreno zaupamo, se nas pri številu perutnine loteva dvom. Zato v imenu 1.710.618 Slovencev, ki jim je kmetijstvo prva skrb postavljamo JAVNO VPRAŠANJE: Ali je bil natančen popis izveden pred ali po predstavi PUPILJE v Mariboru? Ali 7.385.304 ali 7.385.302 sočnih bedre v predpustnem času?

NAJNOVEJŠA UGOTOVITEV

Izobraževanje

Vzgoja